

คู่มือ

การขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1

CSR GUIDEBOOK

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

คู่มือการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืนของการดำเนินงานตามแผนงานและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมร่วมกันจากทุกภาคส่วน ด้วยการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพัฒนาสังคม และแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ เป็นต้น

โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) และผู้ที่สนใจได้ศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กันยายน 2567

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ภารกิจกระทรวง พม. กับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	2
1.2	การพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์	6
1.3	กลุ่มเป้าหมายการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	11

บทที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพัฒนาสังคม

2.1	ความเป็นมาของความรับผิดชอบต่อสังคม	18
2.2	ประเภทของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม	21
2.3	การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	22
2.4	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	26

บทที่ 3 ศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

3.1	ความเป็นมาของศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด	44
3.2	การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด	47
3.3	การจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด	48

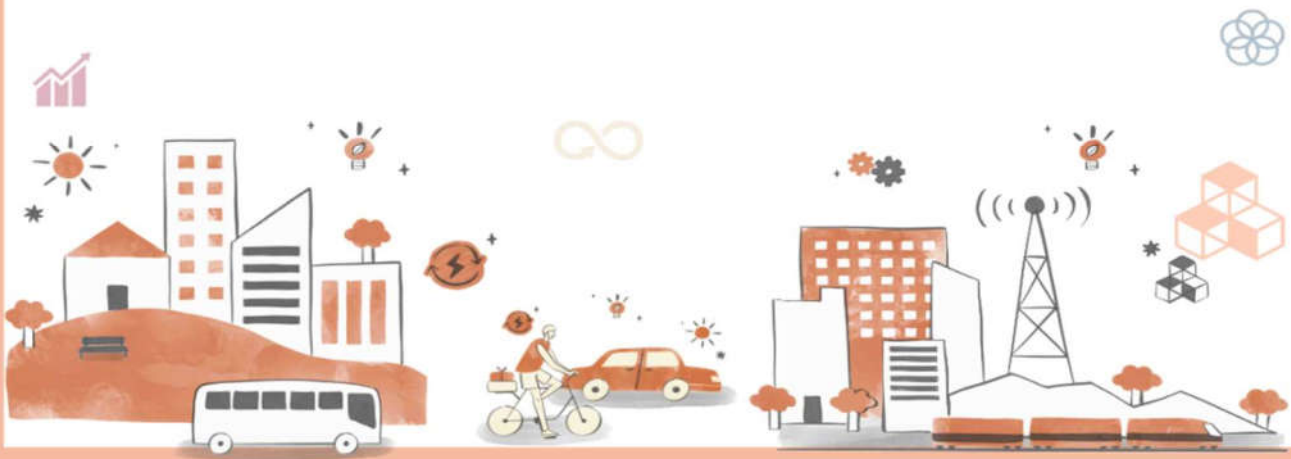
บทที่ 4 การขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ

- 4.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม 52
ของภาคธุรกิจจังหวัด
- 4.2 เครื่องมือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 55
- 4.3 แนวทางการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ 63
- 4.4 การนำคู่มือการใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการทำโครงการ 70
ซีเอสอาร์ของภาคธุรกิจที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ประโยชน์

บรรณานุกรม

บทที่ 1 บทนำ

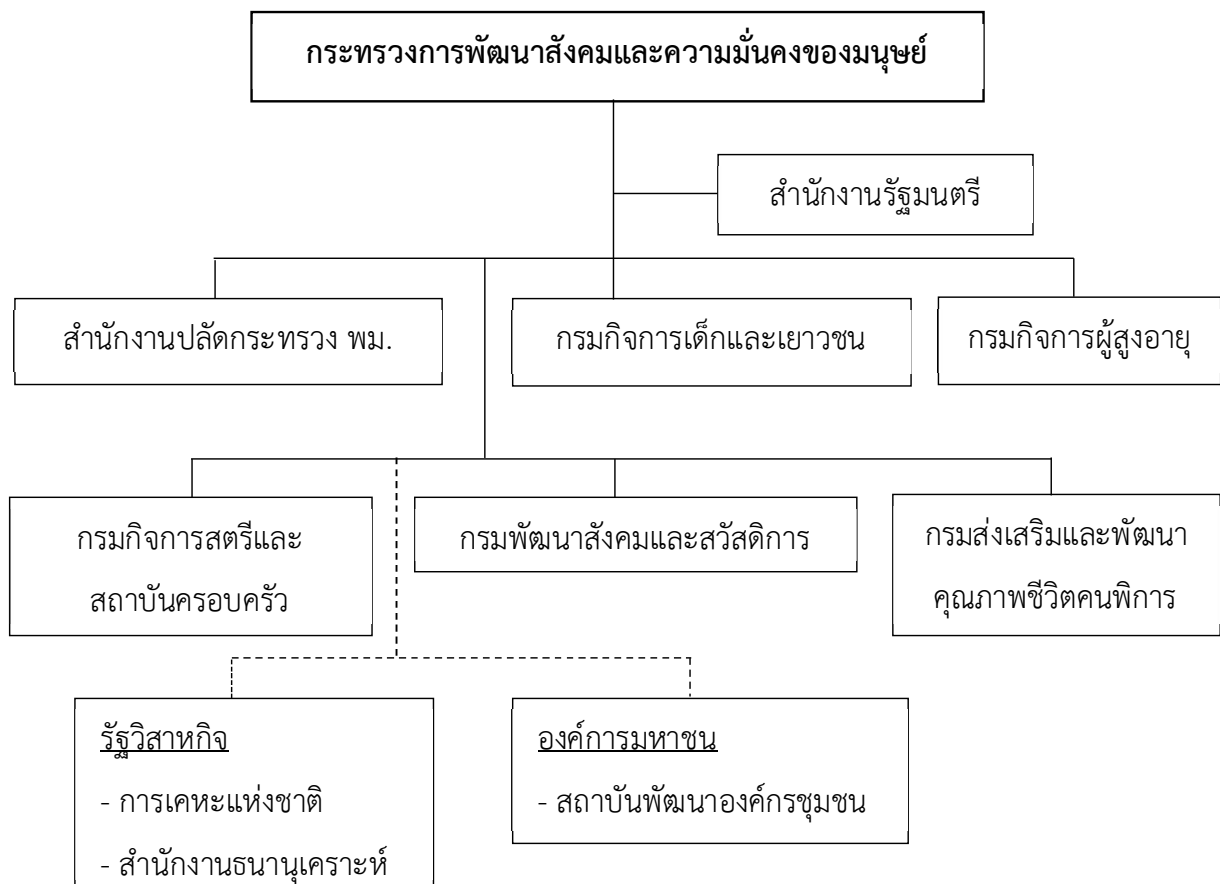

บทที่ 1

บทนำ

1.1 การกิจกรรมทรวง พม. กับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กระทรวง พม.) เป็นหน่วยงานหลักภาคสังคม ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัว และชุมชน ซึ่งมีการแบ่งส่วนราชการตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2558 ดังนี้

1.1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

มีภารกิจหลักในการเป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวงในการพัฒนา ยุทธศาสตร์และแปลงนโยบายกระทรวงสู่แผนปฏิบัติการ จัดสรรทรัพยากร และบริหารราชการทั่วไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ ของกระทรวง

1.1.2 กรมกิจการเด็กและเยาวชน

มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การส่งเสริมสวัสดิการ เด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการกลไก ส่งเสริมสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน ติดตามและประเมินผล การดำเนินการตามนโยบายและมาตรการที่กำหนด เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

1.1.3 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

มีภารกิจหลักในการพัฒนาศักยภาพส่งเสริมความเสมอภาค และความเท่าเทียมระหว่างเพศ การส่งเสริมและพัฒนาครอบครัว การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิสตรี ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด และบุคคลในครอบครัว การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว การป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทในครอบครัว การคุ้มครอง สวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว การตรวจสอบ ชดเชยและการเยียวยา เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ การคุ้มครอง และพัฒนาอาชีพผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี

1.1.4 กรรณการผู้สูงอายุ

มีกรรณการหลักในการส่งเสริมและพัฒนาศัการภาพ กรรณการจัตสวัสดิการ และการค้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนารูบแบบงาน ด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมและตอบสนองต่อสภาพการณัทางสังคม กระแสการเปลี่นแปลงของสังคมโลก พันธกรณัและความตกลงระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างควมมั่นคงในการดำรงชีวิต ของผู้สูงอายุ

1.1.5 กรรณส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

มีกรรณการหลักในการเสนอนโยบายและจัตทำแผนงานด้านการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้งดำเนิการด้านการค้มครองการ ส่งเสริมสิทธิและสวัสดิการของคนพิการ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคแก่ คนพิการ การตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ การขจัตการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ การให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการและ ความช่วยเหลืออื่นได้ตาม ความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล

1.1.6 กรรณพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

มีกรรณการหลักในการพัฒนาสังคม กรรณการจัตสวัสดิการสังคม กรรณการสังคม สงเคราะห์ การค้มครองและพิทักษ์สิทธิ และการให้บริการสวัสดิการ

ให้แก่ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ทำการขอทาน สมาชิกนิคมสร้างตนเอง ราษฎรบนพื้นที่สูง และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสังคม และการจัดกิจกรรมตามโครงการพิเศษ

1.1.7 การเคหะแห่งชาติ (รัฐวิสาหกิจ)

มีภารกิจหลักในการสร้าง ซื้อ จัดหา จำหน่าย เช่า ให้ซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนอง ว่าจ้าง รับจ้าง แลกเปลี่ยน โอน รับโอนถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินอื่น หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ให้กู้ยืมเงิน หรือจัดหาแหล่งเงินทุน หรือค้ำประกันเงินทุนให้แก่ประชาชน ผู้ประสงค์จะมีเคหะเป็นของตนเอง ฯลฯ

1.1.8 สำนักงานธนานุเคราะห์ (รัฐวิสาหกิจ)

มีภารกิจหลักในการพัฒนางานบริการในทุกด้านที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว และสร้างความประทับใจรับฟังความต้องการหรือความคิดเห็นของประชาชน การกำหนดอัตราการเรียกเก็บดอกเบี้ยรับจำนำ และการให้บริการอย่างเป็นธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายเงื่อนไขต่อผู้ใช้บริการอย่างเป็นธรรมและเสมอภาคให้มีระบบที่ผู้ใช้บริการสามารถร้องเรียนได้ และรายได้ที่ได้รับในปีหนึ่ง ๆ เมื่อหักค่าใช้จ่าย และค่าภาระต่าง ๆ แล้ว ส่วนหนึ่งต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

1.1.9 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

มีภารกิจหลักในการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนเมืองและชนบท เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน ประชาสังคม พร้อมสนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชน เครือข่ายชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

1.2 การพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์

1.2.1 การพัฒนาสังคม (Social development)

คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและวัฒนธรรมให้ไปสู่สถานะที่ดีกว่าเพื่อให้เกิด ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม ซึ่งต้องเป็นการเปลี่ยนแปลง ในสาระสำคัญ คุณภาพและระบบบนพื้นฐานการคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิภาคเอเชีย และแปซิฟิก (ESCAP) ได้อธิบายความหมายการพัฒนาสังคมในอีกมิติ คือ กระบวนการทำงานที่เน้นการสร้างสถาบันใหม่ (Institutional Building) ด้วยการ มีส่วนร่วมของประชาชน (Popular Participation) อันส่งผลกระทบท่อนโยบาย และการวางแผนสังคม (Social Policy and planning) การกระจายรายได้ (Income Distribution) และความยุติธรรมทางสังคม (Social justice)

แนวทางการพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของชีวิต (สุรียรี ใจหาญ, 2562) ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการเร่งพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ และการบูรณาการพัฒนาคอนทุกช่วงวัยโดยความร่วมมือของทุกสถาบันทางสังคม ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

2. การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม ด้วยการกำหนดกรอบนโยบายสังคมเชิงมหภาคที่มีเป้าหมายไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และจัดสมดุลระหว่างสวัสดิการถ้วนหน้า (Welfare for all) และสวัสดิการเชิงรุกที่เน้นผลิตภาพทางเศรษฐกิจ (Productive Welfare) เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตในทุกช่วงวัย การเพิ่มประสิทธิภาพทางสังคมโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเสี่ยงต่อความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มเปราะบาง ให้ได้รับโอกาสทางสังคมที่นำไปสู่ความสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถสร้างประโยชน์กลับคืนสู่สังคม ลดการพึ่งพิงจากรัฐ รวมถึงการส่งเสริมสวัสดิการแบบพหุลักษณะ คือ การลดบทบาทของรัฐและเพิ่มความร่วมมือจากหุ้นส่วนทางสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม ปรับรูปแบบการจัดสวัสดิการที่เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมากขึ้น

3. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ด้วยการส่งเสริมนวัตกรรมทางสังคม เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคม ส่งเสริมการออม การให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การตรวจสอบกฎหมาย ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายที่เป็นอุปสรรคเพื่อให้เกิดการพัฒนา ระบบสวัสดิการสังคมที่สมบูรณ์

1.2. 2 ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security)

หมายถึง การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง มีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพ ของตนเอง ซึ่งกระทรวง พม. ได้ทำการศึกษาดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของ สังคมไทยมีองค์ประกอบความมั่นคงของมนุษย์ 12 มิติ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพ ด้านอาหาร ด้านการศึกษา ด้านการมีงานทำและรายได้ มิติด้านครอบครัว ด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม ด้านศาสนาและ วัฒนธรรม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสิทธิและความเป็นธรรม ด้านการเมือง และด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน ดังนี้

1) มิติด้านที่อยู่อาศัย

การมีที่อยู่อาศัยและสิทธิในการถือครองที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย มีการจัดระบบสาธารณูปโภคให้แก่ สมาชิกใช้ร่วมกันได้อย่างพอเพียงมีความคงทนถาวร สภาพแวดล้อมเป็นสัดส่วนถูกสุขลักษณะและปลอดภัย

2) มิติด้านสุขภาพ

การมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีหลักประกันด้านสุขภาพ ที่เหมาะสม เข้าถึงบริการทางสุขภาพได้ พฤติกรรม การดำเนินชีวิตมีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยต่อร่างกาย จิตใจและมีการเสริมสร้างสุขภาพให้สามารถดำรงอยู่ได้ อย่างปกติสุข

3) มิติด้านอาหาร

การได้รับประทานอาหารปลอดภัย มีความรู้และพฤติกรรม ในการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดโรค ที่รุนแรง

4) มิติด้านการศึกษา

การได้รับการศึกษาทั้งในระบบหรือนอกระบบอย่างน้อย ไม่ต่ำกว่าภาคบังคับ ตลอดจนการศึกษาต่อในระดับ ที่สูงขึ้นไป สามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการ ประกอบอาชีพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อและ การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

5) มิติด้านการมีงานทำและรายได้

การได้งานทำที่ก่อให้เกิดรายได้เพียงพอต่อรายรับ รายจ่าย ไม่ก่อหนี้สินที่ไม่มีคุณค่าต่อตนเองและ ครอบครัว มีการออมที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต มีความพึงพอใจต่อรายได้และงานที่ทำ ตลอดจน การมีวันหยุดพักผ่อนจากการทำงาน

6) มิติด้านครอบครัว

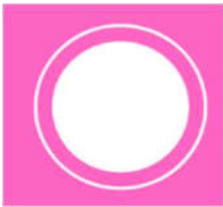
การที่สมาชิกในครอบครัวรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีมีความรับผิดชอบ สามารถช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรง

7) มิติด้านชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม

การมีโครงสร้างของชุมชนที่ชัดเจน เข้มแข็ง สมาชิกในชุมชนมีทุนทางสังคมที่ใช้ประโยชน์และสนับสนุนทางสังคมมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ชุมชนมีความสุขและปลอดภัย

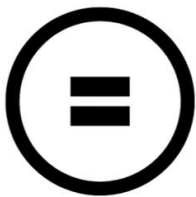
8) มิติด้านศาสนาและวัฒนธรรม

การที่มีกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การอนุรักษ์และส่งเสริมให้เห็นคุณค่า รวมถึงการสืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

9) มิติด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีวิถีชีวิตและดำรงชีวิตที่ปกติสุข ไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือผลกระทบจากภัยทางสังคม

10) มิติด้านสิทธิและความเป็นธรรม

การได้รับความเสมอภาค เท่าเทียม และความเป็นธรรมตามสิทธิทางกฎหมาย ไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเองสามารถใช้สิทธิของตนเองอย่างถูกต้องตามสถานการณ์บทบาทและโอกาส

11) มิติด้านการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ได้รับการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยภายใต้หลักธรรมาภิบาล

12) มิติด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร/พลังงาน

การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า การมีกิจกรรมอนุรักษ์ค้นหา ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทน

1.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 ได้ให้ความหมาย “ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม” หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในสภาวะยากลำบากหรือที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ 13 กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. กลุ่มเด็กและเยาวชน

ประกอบด้วย เด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส) เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก เด็กพิการ เด็กที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิด เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่ถูกทารุณกรรม และเยาวชน (อายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ถึงอายุ 25 ปีบริบูรณ์)

2. กลุ่มผู้หญิง ครอบครัวและผู้ถูกละเมิดทางเพศ

ประกอบด้วย ผู้หญิง ครอบครัว หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พร้อม หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อม ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว หญิงหม้าย ผู้ถูกละเมิดทางเพศ ผู้ค้าประเวณี

3. กลุ่มผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป

4. กลุ่มคนพิการ

หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ

5. กลุ่มชุมชนเมือง คนจนเมือง คนเร่ร่อน

ชุมชนเมือง หมายถึง ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง

คนจนเมือง หมายถึง คนที่มีรายได้น้อย รายได้ไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน หรือรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน ความขัดสน คนด้อยโอกาส คนด้อยสิทธิ ด้อยศักดิ์ศรี คนในภาวะยากลำบาก คนชายขอบของสังคม ที่อาศัยอยู่ชุมชนเมือง

คนเร่ร่อน หมายถึง ผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักเป็นแหล่ง กินอยู่หลับนอนในที่สาธารณะ รวมถึงคนไร้บ้าน คนไร้ที่พึ่ง

6. กลุ่มแรงงานข้ามชาติ และแรงงานต่างด้าว

แรงงานข้ามชาติ หมายถึง บุคคลซึ่งจะถูกว่าจ้างให้ทำงาน กำลังถูกว่าจ้างหรือเคยถูกว่าจ้างแรงงาน โดยได้รับค่าตอบแทน ในรัฐที่ตนไม่ได้เป็นคนชาตินั้น

แรงงานต่างด้าว หมายถึง คนต่างด้าวที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย

7. กลุ่มแรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

8. กลุ่มคนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้

หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

9. กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยเอดส์และผู้ได้รับผลกระทบ

ผู้ติดเชื้อเอชไอวี หมายถึง ผู้ที่ได้รับเชื้อเอชไอวี ซึ่งเป็นไวรัสชนิดหนึ่งเข้าสู่ร่างกายและได้ไปทำลายเซลล์เม็ดเลือดขาวที่ทำหน้าที่ป้องกันร่างกายจากเชื้อโรค จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ

ผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง ผู้ที่ได้รับเชื้อเอชไอวีแล้วระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมหรือภูมิคุ้มกันบกพร่องทำให้เกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อฉวยโอกาสต่าง ๆ

ผู้ได้รับผลกระทบ หมายถึง ครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีหรือผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับผลกระทบและส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากและได้รับความเดือดร้อนมีการละเลยละ敖ใจใส่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์

10. กลุ่มคนที่มีปัญหาสถานะบุคคลและกลุ่มชาติพันธุ์

ประกอบด้วย คนไร้รัฐไร้สัญชาติ บุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนแต่ยังไร้สัญชาติ คนตกหล่นทางทะเบียนราษฎร คนเข้าเมือง ผิดกฎหมาย คนไร้สัญชาติ ชนกลุ่มน้อยในทะเบียนราษฎรไทย คนชาติพันธุ์ คนพลัดถิ่น ผู้ลี้ภัยหรือคนหนีความตาย

11. กลุ่มคนไทยในต่างประเทศ หมายถึง คนไทยที่มีเชื้อสายไทย หรือสัญชาติไทย ที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ ทั้งคนไทยที่มีการย้ายถิ่นที่อยู่ คนไทยที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่ ทำงาน ท่องเที่ยว กลุ่มที่เป็นลูกบุญธรรม และอื่น ๆ

12. กลุ่มผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม

ผู้ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทั้งก่อนการพิจารณาคดีของศาล เช่น ผู้เสียหายและเหยื่อในคดีอาญา คดีแพ่ง คดีศาลปกครอง ผู้ต้องหา พยาน และระหว่างการดำเนินคดีของศาล เช่น โจทก์ จำเลย ผู้ฟ้องคดี และหลังคำพิพากษาของศาล เช่น ผู้ต้องราชทัณฑ์ ผู้ถูกคุมประพฤติ ผู้ต้องกักขัง เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ผู้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วย ผู้ที่ไร้ญาติ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ คนต่างด้าว คนไทยในต่างประเทศ

ผู้ที่กลับคืนสู่ชุมชน ได้แก่ ผู้พ้นโทษ หรือผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ครอบครัวของผู้ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง และครอบครัวผู้ที่กลับคืนสู่ชุมชน รวมทั้งเด็กติดผู้ต้องขัง

กลุ่มเสี่ยง ได้แก่ บุคคลและครอบครัวที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิด บุคคลและครอบครัวที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากบุคคลที่กระทำความผิด และชุมชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากบุคคลที่กระทำความผิด

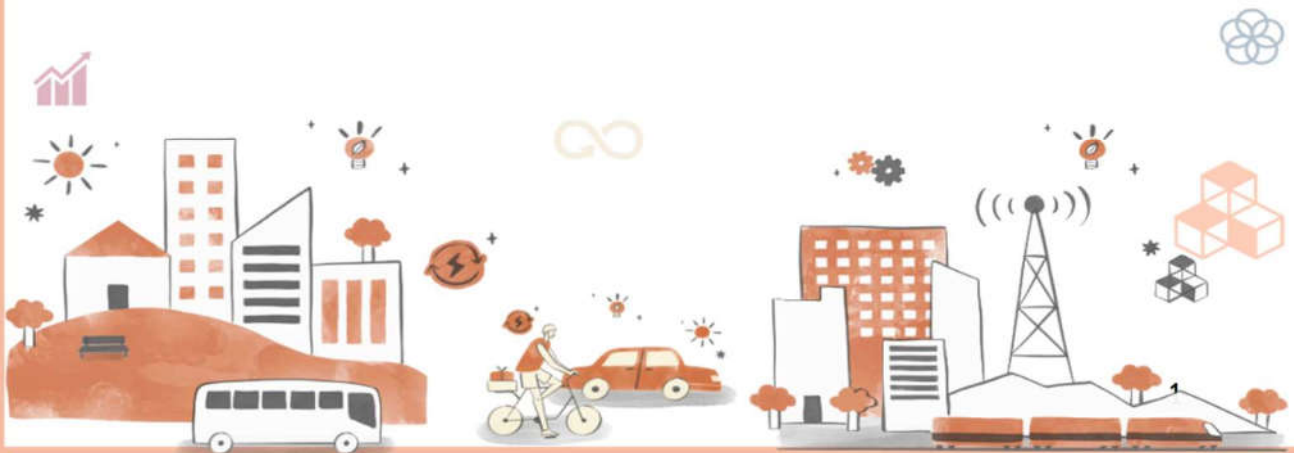
13. กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

หมายถึง บุคคลที่มีรสนิยมทางเพศ หรือมีความพึงพอใจทางเพศ และหรือมีลักษณะการแสดงออกทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รักเพศเดียวกัน รักสองเพศ คนข้ามเพศ คนที่มีลักษณะเพศทางชีววิทยาไม่ชัดเจน และกลุ่มคนที่มีลักษณะทางเพศที่อาจทำให้ได้รับผลกระทบทางสังคม

บทที่ 2

ความรับผิดชอบต่อสังคม กับการพัฒนาสังคม

บทที่ 2

ความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพัฒนาสังคม

2.1 ความเป็นมาของความรับผิดชอบต่อสังคม

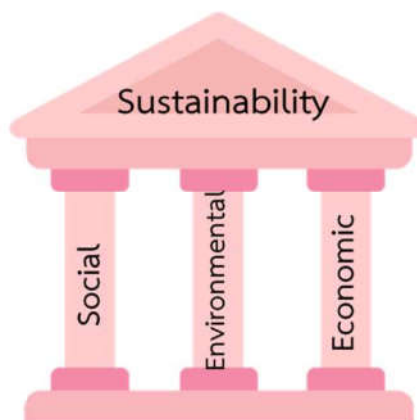
ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เป็นแนวคิดการพัฒนายุคสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมองค์การภาคธุรกิจในการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยถือกำเนิดขึ้นช่วงยุคโลกาภิวัตน์ที่ระบบทุนนิยมเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของประชากรโลก โดยมุ่งเน้นการแสวงหาผลกำไรทางธุรกิจมากกว่าความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลให้ประชาชนและนักวิชาการทั่วโลกเริ่มเกิดความตระหนักถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหากการพัฒนาโลกยังมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวโดยขาดการคำนึงถึงการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

จุดเริ่มต้นของการดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) เริ่มต้นขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2535 จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development; UNCED) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่จะต้องดำเนินการพัฒนาให้ครอบคลุม 3 เสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Commission on Sustainable Development: CSD)

เสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน

- มิติสังคม
- มิติเศรษฐกิจ
- มิติสิ่งแวดล้อม

ต่อมาในปี 2542 สหประชาชาติได้ประกาศข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับองค์กรภาคธุรกิจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรธุรกิจในการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมบนพื้นฐานของความสมัครใจและการร่วมผลักดันให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และเมื่อปี 2550 ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 ณ ประเทศสิงคโปร์ ได้เห็นพ้องให้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) มีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สามารถตอบสนองความต้องการของภูมิภาคในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยดำเนินกิจกรรมที่เน้นการให้ความสำคัญกับประชาชนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนประเด็นความร่วมมือด้านสิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (social justice and rights) พ.ศ. 2552 – 2558 มีการกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม

ขององค์กรธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ
ไว้ในเรื่องที่ภาคธุรกิจต้องดำเนินการเพื่อให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนา
ที่ยั่งยืนในประเทศสมาชิกอาเซียน

สำหรับประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้มีการมอบหมายให้หน่วยงานราชการ
จัดทำแผนงานยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม
(CSR) ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2553
มีมติมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
เป็นหน่วยงานปฏิบัติผลักดันมาตรการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม
ของภาคธุรกิจ (CSR) เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ
และภาคธุรกิจเอกชนในการขับเคลื่อนงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม
และการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจอย่างยั่งยืน
เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์ มอบหมายให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ คือ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ
(สำนักงาน ก.ส.ค.) เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม
ของภาคธุรกิจ (CSR) และปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริม
ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด ครบ 76 จังหวัด

2.2 ประเภทของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

1. CSR-After-Process คือการดำเนินกิจกรรมลักษณะเพื่อสังคม หลังจากการดำเนินธุรกิจเพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เช่น การบริจาคสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค การสมทบทุนการศึกษา การสร้างอาคารเรียน จิตอาสา กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. CSR-in-Process คือการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมลักษณะการนำหลักความรับผิดชอบต่อสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของธุรกิจ เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสียภายในโรงงานก่อนปล่อยออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ การควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษทางเสียง อากาศ แหล่งน้ำ ดิน การจ้างงานแรงงานในชุมชน เป็นต้น

3. CSR-as-Process คือการดำเนินกิจการเพื่อสังคมโดยไม่มุ่งเน้นการแสวงหาผลกำไรจากกิจการมุ่งเน้นการสร้างประโยชน์เพื่อสังคมในทุกกระบวนการของกิจการ เช่น มูลนิธิเพื่อสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ สมาคมเพื่อผู้ยากไร้ เป็นต้น

2.3 การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมมีลักษณะประเภทกิจกรรมที่หลากหลายขึ้นอยู่กับบริบทและความพร้อมของแต่ละองค์กรธุรกิจ นับตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 21 การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มคำนึงถึงความยั่งยืนของการพัฒนาสังคมมากยิ่งขึ้น โดยมีพัฒนาการอย่างเป็นลำดับ ตามยุคสมัยของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป้าหมายหลักไม่เพียงสร้างเศรษฐกิจใหม่ให้ก้าวหน้าเพียงอย่างเดียว แต่กลับมาให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ ความสุข ประโยชน์สุขของมวลมนุษย์และความยั่งยืนด้วย ดังนั้น CSR & Sustainability 1.0 – 5.0 จึงเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายถึงพัฒนาการกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทยให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น ดังนี้ (สุกิจ อุทินทุ, 2565)

CSR & Sustainability 1.0 – 5.0

CSR 1.0 คือ ยุคแห่งการบริจาค (Philanthropy)
ด้วยการให้และการคืนกำไรสู่สังคมในรูปแบบต่าง ๆ
เช่น บริจาคเงิน บริจาคสิ่งของ สังคมสงเคราะห์
การมอบทุนการศึกษา เป็นต้น

CSR 2.0 คือ ยุค After Process CSR
โครงการพัฒนา (Development Projects)
ด้วยการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อ
สังคมในรูปแบบที่เกิดขึ้นหลังจาก
การดำเนินงานของธุรกิจในลักษณะต่อเนื่อง
และการพยายามสร้างการมีส่วนร่วมของ

ผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ทั้งพนักงาน ผู้บริหาร ลูกค้า
ชุมชน หน่วยงานรัฐ สื่อมวลชนและสังคม เช่น
การทำโครงการเพื่อช่วยเหลือ/พัฒนาชุมชน
สังคม การปลูกป่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ
สู่การทำโครงการนวัตกรรมต้นแบบ

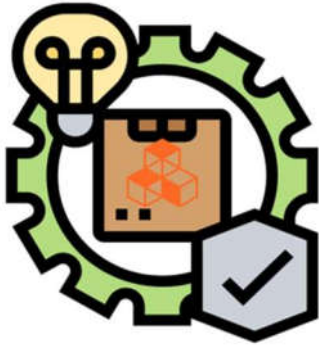

CSR 3.0 คือ ยุค in Process CSR

การกำหนดยุทธศาสตร์ (Sustainable Strategy) ความยั่งยืนขององค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อการทำธุรกิจแบบยั่งยืนและลดความเสี่ยง เพิ่มความสามารถในการแข่งขันมุ่งเน้นการดำเนินกิจการที่เป็นมิตรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นต้องสามารถวัดผลได้

ด้วยการส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ ทำรายงาน CSR หรือรายงาน ความยั่งยืนขององค์กร (Sustainability Report) เช่น การวัดผลตอบแทนทางสังคม (Social Return On Investment: SROI) และการวัดคุณค่าทางสังคม (Creating Shared Value: CSV)

CSR 4.0 คือ ยุคความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnership for Sustainability) โดยมีภาครัฐ ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา (Area Base) และ แก้ไขปัญหา (Issue Base) ด้วยการประสานพลัง ผ่าน Digital Platform เป็นยุคที่ CSR เข้าสู่ยุคของ นวัตกรรมและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Innovation and Partnership for the Goals)

CSR 5.0 เป็นยุคที่ CSR สอดประสานกับ Marketing โดยมีเป้าหมายร่วมกันและวิธีการขับเคลื่อนที่ สอดคล้องกันและต้องเข้าใจการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง 17 เป้าหมายอย่างลึกซึ้งและต้องหา นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนา CSR In Process พร้อมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ใช้ขบวนการ Hackathon เพื่อพัฒนาความคิด สร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็น Social Start-Up, Social Enterprise, Social Business เพื่อต่อยอดและขยายผลงาน ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมสู่การเกิดผลกระทบ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

2.4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

เป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกหลังปี 2015 ตามพันธะสัญญา “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030” หรือ “Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development” มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals) ซึ่งสาระสำคัญในการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้ 3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน (Three Pillars of Sustainability) คือ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม กับอีก 2 มิติ คือ มิติสันติภาพและสถาบัน และมิติเรื่องหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นส่วนเชื่อมโยงทุกมิติของความยั่งยืน ไว้ด้วยกัน รวมเป็น 5 มิติ ซึ่งองค์การสหประชาชาติแบ่งเป้าหมาย 17 ข้อ ออกเป็น 5 Ps ประกอบด้วย

- People (มิติสังคม) : ครอบคลุมเป้าหมายที่ 1 2 3 4 และ 5
- Prosperity (มิติเศรษฐกิจ) : ครอบคลุมเป้าหมายที่ 7 8 9 10 และ 11
- Planet (มิติสิ่งแวดล้อม) : ครอบคลุมเป้าหมายที่ 6 12 13 14 และ 15
- Peace (มิติสันติภาพและสถาบัน) : ครอบคลุมเป้าหมายที่ 16
- Partnership (มิติหุ้นส่วนการพัฒนา) : ครอบคลุมเป้าหมายที่ 17

2.4.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- สร้างหลักประกันการระดมทรัพยากรอย่างหลากหลาย รวมถึงการยกระดับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตามเป้าหมาย
- สนับสนุนให้คนไทยออมเงิน ใช้จ่าย ตามอัตภาพ และสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานได้
- ปรับปรุงระบบสิทธิประโยชน์ทางสังคมให้กับกลุ่มเปราะบาง

เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน การพึ่งพาตนเองซึ่งจะส่งผลดีกว่าการทำเกษตรเชิงเดี่ยว และการเกษตรแบบพึ่งพาสารเคมี
- ลดอัตราการว่างกายแคะแกระในเด็ก

เป้าหมายที่ 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ลดความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายทรัพยากร ด้านสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท
- ส่งเสริมให้ คนไทยบริโภคอาหารที่มี ประโยชน์ มากขึ้น ออกกำลังกายมากขึ้น และใส่ใจดูแลสุขภาพทางจิตมากขึ้น
- เสริมสร้างการป้องกัน การบำบัด และการรักษาผู้ติดสารเสพติด
- เพิ่มความปลอดภัยในการใช้รถยนต์ เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่เท่าเทียม หรือการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ลดการเรียนรู้แบบท่องจำ
- กระตุ้นให้ครูสร้างสรรค์และมีนวัตกรรมมากขึ้น รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครู
- แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ยังรากลึกระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท

เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- จัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิง ทั้งการค้ามนุษย์ การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ การบังคับใช้แรงงานและการบังคับขู่ขาน
- ดำเนินการคุ้มครองแรงงานให้ครอบคลุมมากขึ้น
- เพิ่มพูนการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อส่งเสริมการให้อำนาจแก่ผู้หญิง

เป้าหมายที่ 6 การมีน้ำสะอาดและการมีสุขอนามัยที่ดี

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการน้ำและสุขาภิบาล
- เพิ่มศักยภาพการบำบัดน้ำเสีย และมาตรการเข้มงวดกับบริษัทที่ทิ้งน้ำเสียโดยที่ยังไม่ได้รับการบำบัดลงในแหล่งน้ำสาธารณะ
- ให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการใช้น้ำอย่างประหยัด และหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่จะสร้างมลพิษให้แก่ทรัพยากรน้ำ
- สนับสนุนและเพิ่มความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือท้องถิ่นในการพัฒนาการจัดการน้ำและสุขอนามัย

เป้าหมายที่ 7 การมีพลังงานที่สะอาดและทุกคนเข้าถึง

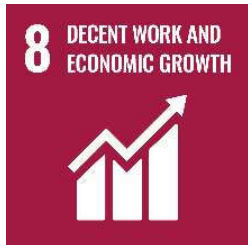

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- สร้างจิตสำนึกประหยัดพลังงานให้กับคนทุกกลุ่ม ทั้งผู้ใหญ่ นักเรียน นักศึกษา และกลุ่มธุรกิจเพื่อช่วยลดการใช้พลังงาน
- บรรลุการพึ่งพาตนเองด้านพลังงานโดยการขยายและพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือก เพื่อลดการนำเข้าพลังงาน และชดเชยก๊าซธรรมชาติในประเทศที่กำลังจะหมดไป
- ขยายโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการจัดส่งบริการพลังงานที่เป็นสมัยใหม่และยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนา
- ยกกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศในการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการวิจัยและเทคโนโลยีพลังงานที่สะอาด โดยรวมถึงพลังงานทดแทน และสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและเทคโนโลยีพลังงานที่สะอาด

เป้าหมายที่ 8 การจ้างงานอย่างมีคุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ค้ำครองสิทธิแรงงานและสร้างหลักประกันด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างปลอดภัยและมั่นคงสำหรับทุกคน โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว ผู้หญิง และผู้พิการ
- ส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนในภาคธุรกิจที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูงด้วยความหลากหลายของสินค้าและบริการ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม งานนอกระบบ
- จัดการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์
- สร้างงานในธุรกิจท่องเที่ยวที่ ส่งเสริมวัฒนธรรมและสินค้าท้องถิ่นควบคู่กับปกป้องสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ 9 การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- เปลี่ยนจากการผลิตแบบมีมูลค่าน้อย และอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออกไปสู่อุตสาหกรรมบริการที่ใช้ฐานความรู้และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น
- เร่งนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ และมีความก้าวหน้ามาใช้
- สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม และสถาบันการศึกษาที่มีทรัพยากรรวมถึงเครือข่ายที่ดีขึ้น
- กระตุ้นให้บริษัทต่าง ๆ นำแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน การผลิตสีเขียว และหลัก “การสร้างคุณค่าร่วมกัน (CSV) ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจให้มากขึ้น”
- ปรับปรุงการเชื่อมโยงและการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำ

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- พัฒนาโครงการสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสให้ดีขึ้น
- ช่วยเหลือกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้มีอัตราการขยายตัวของรายได้เพิ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ
- สนับสนุนการกระจายทรัพยากรสาธารณะให้เท่าเทียมกัน
- สนับสนุนและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยไม่คำนึงถึงอายุ เพศ ความบกพร่องทางร่างกาย ชาติพันธุ์ ศาสนา สถานะทางเศรษฐกิจหรือสถานะอื่น ๆ

เป้าหมายที่ 11 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน

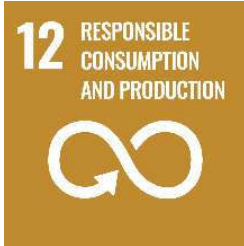

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ส่งเสริมการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสังคมอย่างเท่าเทียม ซึ่งรวมถึงพื้นที่สาธารณะ ที่อยู่อาศัย พลังงาน น้ำ สุขาภิบาล และการกำจัดขยะในราคาที่เหมาะสม
- ยกระดับชุมชนแออัดผ่านการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
- ปรับปรุงความปลอดภัยบนถนน เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง ควบคุมคุณภาพอากาศและมีการจัดการขยะที่ดี
- มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน ใช้นโยบายและแผนงานแบบบูรณาการ ในการลดผลกระทบ และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ
- สร้างอาคารที่แข็งแรงและทนทานโดยใช้วัสดุภายในท้องถิ่น

เป้าหมายที่ 12 แผนการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- สร้างเสริมความตระหนักในการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและปลูกฝังจิตสำนึกการใช้ชีวิตพอประมาณ
- สนับสนุนบุคคล เอกชน และภาครัฐให้จัดการทรัพยากรธรรมชาติของเสีย และสารเคมีด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม
- สร้างแรงจูงใจในการสร้างพื้นที่เขียวและการจัดการวัตถุดิบที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้ระบบการผลิตมีความยั่งยืน
- อนุรักษ์พื้นที่ที่ถูกทำลายจากการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด

เป้าหมายที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- สร้างความเข้มแข็ง เพิ่มความยืดหยุ่นความสามารถในการปรับตัวต่อหายนะทางสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- สร้างการตระหนักรู้ในสังคมทุกระดับ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กรในการพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว และการเตือนภัยล่วงหน้า
- ส่งเสริมกลไกที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนและการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและให้ความสำคัญต่อผู้หญิง เยาวชน ชุมชนท้องถิ่น ชายขอบ

เป้าหมายที่ 14 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ รวมถึงของเสียจากอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่ไม่ได้รับการบำบัดขยะจากตู้บริโภค น้ำมันรั่ว และสิ่งปนเปื้อน
- ปรับปรุงการบริหารจัดการและการปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง
- ควบคุมการถมที่ดินและการบุกรุกป่าชายเลน บรรเทาผลกระทบจากการบุกรุกเพื่อการท่องเที่ยวและคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง
- ลดและจัดการกับปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากปรากฏการณ์ทะเลกรด รวมถึงการพัฒนาร่วมมือทางวิทยาศาสตร์
- พัฒนาช่องทางการเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและการตลาดสำหรับชาวประมงพื้นบ้าน
- กำหนดระเบียบในการจับปลาและยุติการจับสัตว์น้ำเกินขนาด โดยจัดการกับการทำประมงที่ผิดกฎหมาย การประมงที่ไร้การควบคุมและหยุดยั้งการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่มีลักษณะทำลายล้าง

เป้าหมายที่ 15 การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

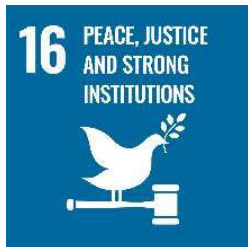

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าและฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม
- ระดมทุนเพื่อการบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและรักษาระบบนิเวศน์อย่างยั่งยืน
- ควบคุมการปลูกพืชเชิงเดี่ยว การใช้สารเคมีและการใช้ยาฆ่าแมลงที่เกินขนาด
- ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม ป้องกันการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนพัฒนากลไกการติดตามตรวจสอบ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันทั้งด้านความซื่อตรง ความรับผิดชอบความมีประสิทธิภาพ และความโปร่งใส
- ยุติการทุจริตและการประพฤติมิชอบ พัฒนากลไกตรวจสอบที่เข้มแข็งและเป็นกลาง
- ปกป้องผู้ที่ต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน สร้างหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก
- สร้างหลักประกันว่ากระบวนการตัดสินใจมีความรับผิดชอบ ครอบคลุม และเปิดใจให้ทุกคนมีส่วนร่วม
- ยุติการทารุณกรรม การหาประโยชน์และการค้ามนุษย์ ที่กระทำต่อผู้อพยพ

เป้าหมายที่ 17 การมีส่วนร่วมของประชาชนในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามกรอบเป้าหมาย

- ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเป็นเจ้าของโครงการพัฒนาที่ประชาชนได้รับประโยชน์ขยายความร่วมมือแบบไตรภาคี ในด้านการเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมโดยเสริมสร้างศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนาให้มากขึ้น
- กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ถ่ายทอด เผยแพร่ และกระจายเทคโนโลยีที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) การลงทุนจากต่างประเทศในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs)
- เสริมสร้างหุ้นส่วนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพในภาครัฐ ระหว่างรัฐและเอกชนและในภาคประชาสังคม

2.4.2 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหลัก (Major Groups of stakeholders)

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ได้จำแนกกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาโครงการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อสังคมอย่างรอบด้านและยั่งยืน เรียกว่า “กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหลัก” ประกอบด้วย

(1) ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม (Business and Industry)

การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินตามกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การสนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมสามารถพัฒนาความคิดริเริ่มด้านการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอย่างยั่งยืน

(2) เจ้าหน้าที่ชุมชน/ท้องถิ่น (Local Authorities)

ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เทศบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีราชการท้องถิ่นอื่น ๆ ฯลฯ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการขจัดความยากจน กระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มการมีส่วนร่วมทางสังคม ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ การทำให้บริการสาธารณะสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น

(3) ภาคประชาสังคม/องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organizations)

มีความสำคัญต่อการทำงานในด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากมุมมองการมองสังคมหรือการพัฒนาที่มีความหลากหลายทางความคิดเห็น ดังนั้นภาคประชาสังคม/องค์กรพัฒนาเอกชนจึงถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของความเชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ ที่สามารถนำการพัฒนาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

(4) ภาควิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Scientific and Technological Community)

กลุ่มชุมชนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการบูรณาการวิทยาศาสตร์เข้ากับกระบวนการนโยบายที่สำคัญซึ่งช่วยให้รัฐบาล ผู้กำหนดนโยบาย และสังคมเข้าใจถึงข้อจำกัดและคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดโดยกฎแห่งธรรมชาติ และบ่งชี้ถึงสิ่งที่สามารถทำได้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งพิจารณาจากสิ่งที่เรารู้ในปัจจุบันและสิ่งที่สามารถทำได้ด้วยการนำความรู้และเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่มีมาเป็นตัวช่วยสนับสนุนการพัฒนาให้มีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

(5) เด็กและเยาวชน (Children and Youth)

การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออกและร่วมตัดสินใจในประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของพวกเขาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

รวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถ การเสริมศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

(6) เกษตรกร (Farmers)

การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรทุกสาขาอาชีพเข้ามามีส่วนร่วม
ในทุกกระบวนการพัฒนาของโครงการและหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา
เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและมีส่วนร่วมในการนำไปสู่การพัฒนา
ที่ยั่งยืนในอนาคต เนื่องจากเกษตรกรเป็นผู้ผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์ทางการ
เกษตรที่สำคัญต่อการบริโภคของคนทั่วโลกและเป็นผู้มีส่วนสำคัญทางเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับโลก

(7) ชนพื้นเมือง (Indigenous Peoples)

ประชากรชนพื้นเมืองทั่วโลกมีประมาณร้อยละ 5 ของประชากรโลก
แต่คิดเป็นร้อยละ 15 ของคนยากจนทั่วโลก ดังนั้นการให้ความสำคัญกับพวกเขา
จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทย
กลุ่มชาติพันธุ์ คนชายขอบ คนไร้สัญชาติ ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่ควรให้
ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาให้สามารถเข้าถึง
สิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับ รวมถึงการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
อันส่งผลต่ออนาคตของพวกเขาให้สามารถเข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความมั่นคงของชีวิตอย่างยั่งยืน

(8) ผู้หญิง (Women)

การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นไปที่สิทธิมนุษยชนของผู้หญิง การเสริมพลังของผู้หญิง และความเท่าเทียมทางเพศ รวมถึงการเพิ่มบทบาทผู้หญิงในเวทีการเมืองหรือการพัฒนาที่ให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในการพูดคุย การเสนอนโยบายหรือข้อเสนอ การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ด้านสังคมและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง เป็นต้น

(9) คนงาน/สหภาพแรงงาน (Workers and Trade Unions)

กลุ่มแรงงานและสหภาพแรงงานเป็นตัวแทนของเสียงและความสนใจของคนงานจากทั่วโลก เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของคนงานทั้งลูกจ้างในระบบและนอกระบบ ดังนั้นการพัฒนาในกลุ่มนี้จึงมุ่งเน้นภารกิจที่ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงชีวิตที่ดีและการทำงานที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ การเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ การศึกษาที่มีคุณภาพ และการฝึกอบรมทักษะอันเป็นหนทางในการบรรลุระบอบการทำงานที่มีคุณค่า การคุ้มครองทางสังคม และสิทธิของคนทำงานเพื่อเอาชนะความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันด้วยความยุติธรรมทางสังคม

(10) กลุ่มเปราะบางอื่น ๆ (Vulnerable Groups)

ได้แก่ ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหลัก มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกมิติและยังเป็นทรัพยากร

ที่มีคุณค่าซึ่งมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจตามวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงของวาระปี 2030 (The 2030 Agenda) และคำมั่นสัญญาที่จะ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" หมายความว่าวาระการพัฒนาจะต้องครอบคลุมทุกคน ทุกวัย การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งหมดจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ความยุติธรรมทางสังคม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตลอดช่วงชีวิต และตระหนักว่าทุกคนมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในการพัฒนา

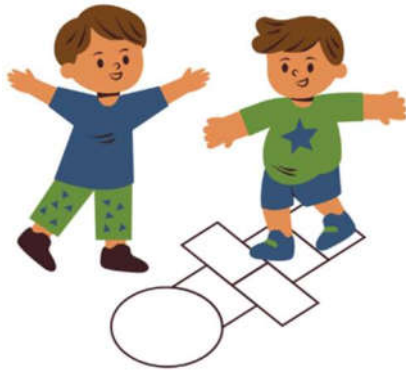
2.4.3 ชุดตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายของกระทรวง พม.

การพัฒนาสังคมที่นำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ยุคสมัยใหม่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกับสายงานพัฒนาอื่น ๆ ด้วย ในส่วนนี้เพื่อให้สอดคล้องต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมายกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) จึงได้กำหนดชุดตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง พม. เพื่อช่วยทำความเข้าใจต่อสถานการณ์และปัญหาของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มมีความชัดเจนและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดได้ พร้อมยกระดับการทำงานสายการพัฒนาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนมากขึ้น ประกอบด้วย 5 กลุ่มเป้าหมายหลัก ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 เด็กและเยาวชน

ตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 2 ครอบครัว

ตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 3 ผู้หญิง

ตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 4 คนพิการ

ตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 5 ผู้สูงอายุ

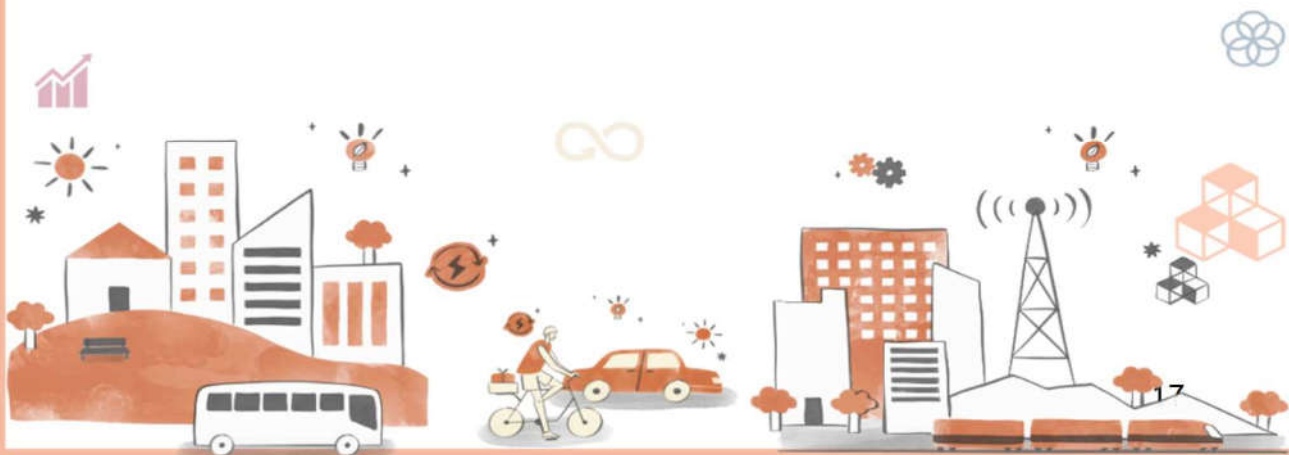

ตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3

ศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อ
สังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

บทที่ 3

ศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

3.1 ความเป็นมาของศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการดำเนินการตามนโยบายการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้ามา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2553 และจัดให้มีแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริม ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการขับเคลื่อน นโยบายด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ และการสนับสนุนการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจในแต่ละ จังหวัดเพื่อความยั่งยืนของการดำเนินงานตามแผนงานโครงการและสร้าง การมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมและพัฒนาสังคมร่วมกัน จากทุกภาคส่วน (แผนภาพ)

การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR)

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2553
มติคณะรัฐมนตรี มอบหมายให้ กระทรวง พ.ม. โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
(สำนักงาน ก.ส.ค.) เป็นหน่วยงานปฏิบัติในการผลักดันมาตรการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ

กลไกการทำงานหลัก

- คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (ก.ส.ค.)
 - คณะอนุกรรมการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจเพื่อการจัดสวัสดิการสังคม (โดยมีปลัดกระทรวง พ.ม. เป็นประธานอนุกรรมการ)
- แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2567 - 2567)

รูปแบบการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ

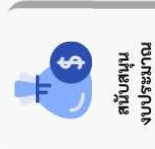
- AFTER-PROCESS** กิจกรรมเพื่อสังคม
- IN-PROCESS** ธุรกิจเพื่อสังคม
- AS-PROCESS** กิจกรรมเพื่อสังคม

การส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การขับเคลื่อนงาน

- ส่วนกลาง
 - กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยสำนักงาน ก.ส.ค. เป็นหน่วยงานหลัก
 - มีหน้าที่สนับสนุนการขับเคลื่อนงานของศูนย์ CSR จังหวัด

สนับสนุนงบประมาณ

ส่งเสริมข้อมูลเชิงวิชาการ

กิจกรรม/การพัฒนาศักยภาพ

การส่งเสริมการนำคู่มือการใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็วจึงใช้ในการทำโครงการ CSR ไปใช้ประโยชน์

การให้คำปรึกษาและติดตามผลการทำงาน

การพัฒนารูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายและผลการดำเนินงาน

จัดทำนโยบายการขับเคลื่อนงานประจำปีและแผนปฏิบัติงานประจำปี

ส่วนภูมิภาค

- ศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดทั่วประเทศ
- ภาคีเครือข่ายศูนย์ CSR จังหวัด
- สนับสนุนการขับเคลื่อนและดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่กลุ่มเป้าหมายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- จัดทำและดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด

ภาคธุรกิจ

กลุ่มเป้าหมาย

Empowerment : CSR Award

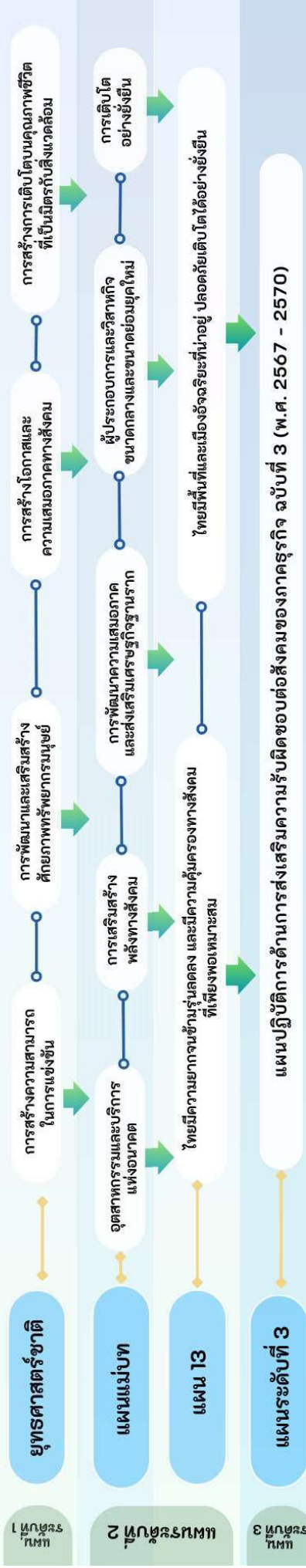
การเสริมสร้างพลังและแรงจูงใจให้องค์กรภาคธุรกิจและหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมมากขึ้น

แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2567 - 2570)

กรอบความเชื่อมโยง ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนฯ 13

วิสัยทัศน์

เสริมสร้างความเข้มแข็งและบูรณาการการดำเนินงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจในทุกกระบวนห่วงโซ่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและยกระดับคุณภาพชีวิตพลเมืองอย่างมีคุณภาพ

“เข้มแข็ง เชื่อมประสาน บูรณาการ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

พันธกิจ

- ประสานและบูรณาการภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดำเนินการส่งเสริม CSR อย่างเป็นเอกภาพในทุกระดับ
- สร้างความตระหนักรู้และพลังขับเคลื่อนการดำเนินงานจากภายในเพื่อส่งเสริม CSR ของภาคธุรกิจในพื้นที่เมืองทุกกลุ่ม
- สนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริม CSR ของภาคธุรกิจในภาพรวมเพื่อร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

เป้าหมาย

- ส่งเสริมและเชื่อมประสานด้วยกลไกเครือข่ายในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- และบุคลากรในองค์กรภาคธุรกิจอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมและผลักดันการส่งเสริม CSR ของภาคธุรกิจ ทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มความสามารภการบรรลุ SDGs
- เสริมสร้างแรงจูงใจการดำเนินงาน CSR โดยเฉพาะภาคธุรกิจรายย่อย (SME) เพื่อผลักดันการดำเนินงานทุกภาคส่วนอย่างครบถ้วน
- บูรณาการเครือข่ายและศักยภาพเครือข่ายด้าน CSR ภาคธุรกิจในระดับองค์การภายในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัดภาพรวม

- จำนวนภาคีเครือข่ายทั้งในและระหว่างประเทศที่ร่วมดำเนินงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- จำนวนองค์กรภาคธุรกิจที่ได้เป็นกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (In-process)

4 แผนงานหลัก

1 การสนับสนุนการสร้างกลไกการทำงานของศูนย์ CSR จังหวัดที่เข้มแข็งทั่วประเทศ

กรอบแนวคิด : สร้างความเข้มแข็งผ่านกลไกศูนย์ CSR จังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ โดยได้ศูนย์ CSR โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญของศูนย์ CSR ขับเคลื่อนงาน

กลยุทธ์ : เสริมสร้าง CSR โดยมีศูนย์ CSR จังหวัดเป็นกลไกเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย

โครงการ/กิจกรรม : 3 โครงการ
ตัวชี้วัดแผนงาน : มีรายงานผลการดำเนินงาน CSR ทั่วประเทศ 1 ฉบับ/ปี

2 การสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริม CSR

กรอบแนวคิด : เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR และเน้นการสื่อสารเชิงรุกผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อให้ภาคธุรกิจได้เรียนรู้ CSR และปฏิบัติตาม CSR อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ : สร้างความตระหนักรู้ด้าน CSR แก่ทุกกลุ่มด้วยหน่วยการเรียนรู้ CSR ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

โครงการ/กิจกรรม : 10 โครงการ
ตัวชี้วัดแผนงาน : จำนวนของกิจกรรม/โครงการ CSR ในภาพรวม มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ เพิ่มขึ้นร้อยละ 30

3 การเสริมสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานด้าน CSR

กรอบแนวคิด : เสริมสร้างแรงจูงใจ/พลังผลักดันและกำหนดทิศทาง/เป้าหมายการดำเนินงานด้าน CSR เพื่อให้ภาคธุรกิจได้เรียนรู้ CSR และปฏิบัติตาม CSR อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ : สร้างแรงจูงใจผ่านการเชิญชวนให้ภาคธุรกิจเข้าร่วมโครงการ CSR เพื่อส่งเสริม CSR

โครงการ/กิจกรรม : 4 โครงการ
ตัวชี้วัดแผนงาน : จำนวนภาคธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการ CSR เพิ่มขึ้นร้อยละ 30

4 การบูรณาการศักยภาพภาคีเครือข่ายขององค์กรด้าน CSR ทั่วประเทศ

กรอบแนวคิด : ยกย่องและเสริมสร้างศักยภาพของภาคีเครือข่ายที่มีศักยภาพสูงในการดำเนินงานด้าน CSR และส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายได้เรียนรู้ CSR และปฏิบัติตาม CSR อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ : ประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายที่มีศักยภาพสูงในการดำเนินงานด้าน CSR และส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายได้เรียนรู้ CSR และปฏิบัติตาม CSR อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการ/กิจกรรม : 3 โครงการ
ตัวชี้วัดแผนงาน : การดำเนินงานด้าน CSR อย่างบูรณาการทั้งภายในประเทศหรือระหว่างประเทศที่มีต้นแบบ SDGs อย่างน้อย 2 มิติ

3.2 การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดเพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานข้อมูลและขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจในจังหวัดเป็นสำคัญ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

- (1) คณะทำงานขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (2) สถานที่ตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (3) แผนปฏิบัติการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (4) ทำเนียบองค์กรธุรกิจที่ดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR)
- (5) รายงานการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (6) หนังสือจากจังหวัดแจ้งการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด มายังกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรณีเปลี่ยนแปลงที่ตั้ง แก้ไขและหรือเพิ่มเติมคณะทำงาน)

3.3 การจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

การจัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้ภาคธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีบทบาท หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability) เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมภาคส่วนอื่น ๆ หน่วยงานของภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม

สำหรับแนวทางในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและรูปธรรม โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550 **มาตรา 4** กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และ**มาตรา 5** กำหนดแนวการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม โดยให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่นได้มีส่วนร่วมด้วย

3.3.1 องค์ประกอบคณะกรรมการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดต้องมาจากบุคลากรภาคธุรกิจเป็นหลัก หน่วยงานภาครัฐ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในสัดส่วนรองลงมา เพื่อให้กลไกคณะกรรมการดังกล่าวสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจในจังหวัด

องค์ประกอบคณะกรรมการ ประกอบไปด้วย

(1) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนหรือผู้แทนหน่วยงานภาครัฐเป็นประธานคณะกรรมการ

(2) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐเป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่ 1

(3) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนเป็นรองประธานคณะกรรมการคนที่ 2

(4) คณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยให้ประธานคณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 9 คนขึ้นไป

(5) คณะกรรมการและเลขานุการ มอบหมายให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นคณะกรรมการและเลขานุการ

ให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแต่งตั้งข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ในสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ไม่เกิน 2 คน

ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดซึ่งประธานคณะกรรมการแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

3.3.2 อำนาจหน้าที่

เพื่อให้การขับเคลื่อนงานการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะทำงานขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัดควรมีอำนาจหน้าที่หลักดังต่อไปนี้

- (1) สนับสนุนการขับเคลื่อนการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (2) จัดทำแผนปฏิบัติการศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (3) ดำเนินการขับเคลื่อนงานตามแผนปฏิบัติการศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (4) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานและเชิญชวนองค์กรภาคธุรกิจต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรม
- (5) ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานขับเคลื่อน และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด
- (6) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมระดับจังหวัดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจมีการเพิ่มเติม องค์ประกอบ (ที่ปรึกษาคณะทำงาน) และอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามบริบทของแต่ละจังหวัด

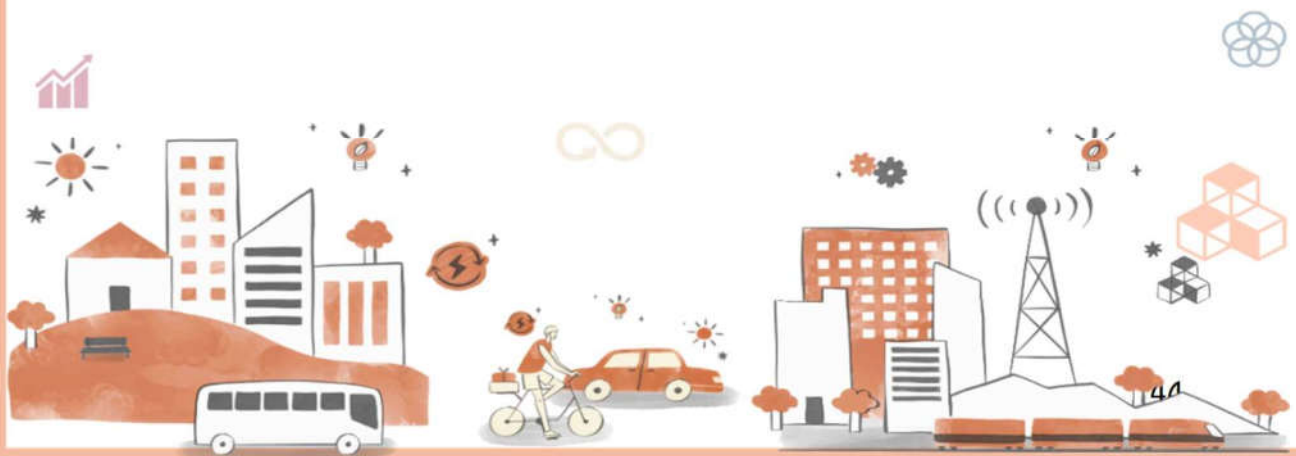

บทที่ 4

การขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริม

ความรับผิดชอบต่อสังคม

ของภาคธุรกิจ

บทที่ 4

การขับเคลื่อนศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ

4.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด

4.1.1 แผนปฏิบัติการ (Action plan)

คือ การนำความคิดและวิธีการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มาจัดทำแผนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ ดังนั้นผู้ที่ได้รับผิดชอบจัดทำแผนงานจึงต้องมีความเข้าใจอย่างครอบคลุมลึกซึ้งในทุกประเด็น เช่น ประเด็นปัญหา ความต้องการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ศักยภาพ (องค์กร เครือข่าย) งบประมาณ พื้นที่ดำเนินกิจกรรม เป็นต้น เพื่อให้การจัดทำแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์องค์กร

แนวคิด PDCA คือ กระบวนการที่ใช้สำหรับปรับปรุงการทำงานขององค์กรให้เป็นระบบมากขึ้นซึ่งช่วยให้การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกแผนงาน ดร.วิลเลียม เอ็ดเวิร์ดส์ เดมมิง ได้อธิบายว่า PDCA ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

P = Plan คือ การวางแผนงานเพื่อหาวิธีการและกระบวนการให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์องค์กร และได้แผนการดำเนินการ (Action Plan) ประกอบด้วย

(1) การหาเป้าหมายร่วมด้วยการสะท้อนถึงปัญหา/ความต้องการ/ประสบการณ์การทำงานในการพัฒนาเชิงพื้นที่ ประเด็นปัญหาหลักที่มีความสำคัญในพื้นที่ร่วมกัน และต้องคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันด้วย

(2) การตรวจสอบ/แสวงหาเครือข่ายพันธมิตรทางสังคมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความยั่งยืนด้วยการชิงคุณค่า (Value Proposition)

(3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) ให้สอดคล้อง/เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

(4) การออกแบบโครงการ/กิจกรรม (ศึกษาได้ในหัวข้อที่ 4.6)

D = Do คือ การนำไปแผนสู่การปฏิบัติตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ หากต้องมีการปรับแผนระหว่างดำเนินการต้องให้เหตุผลประกอบ

C = Check คือ การตรวจสอบและประเมินผลการทำงานตามเกณฑ์การวัดและการประเมินผลการดำเนินโครงการ (ศึกษาได้ในหัวข้อที่ 4.6)

A = Act คือ การทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงานที่ได้จากการประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในครั้งถัดไป

แผน...สำคัญอย่างไร

การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนงานของศูนย์ CSR จังหวัดนั้น เป็นไปเพื่อให้การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในพื้นที่มีทิศทางที่ชัดเจนและสามารถดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

การจัดทำแผนปฏิบัติการศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจจังหวัด.....

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย/ผลผลิต	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	หมายเหตุ

4.2 เครื่องมือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

พื้นฐานของการพัฒนาสังคมที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนได้นั้น จะต้องมีความสอดคล้องกันระหว่างแผนตามนโยบาย (policy plan) และแผนตามความต้องการ (need plan) ที่ได้จากการค้นหาปัญหาวิเคราะห์ ความต้องการที่แท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เพื่อให้เกิดการประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกันในระดับพื้นที่ ดังนั้นสิ่งที่เราในฐานะนักพัฒนาสังคม/นักสังคมสงเคราะห์ยุคใหม่ที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม คือ การให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของการพัฒนา การตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น และร่วมใช้ประโยชน์ในโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการ เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถพัฒนาศักยภาพชุมชน ท้องถิ่น และประชาชนให้สูงขึ้น สามารถการแก้ไขปัญหาและพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม

4.2.1 การใช้ “ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน” ในการพัฒนาสังคม

นับแต่ปี 2523 เป็นต้นมา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาสังคมแห่งชาติ เพื่อกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ วิธีการ เครื่องมือ และแนวทางการพัฒนา

ด้านสังคมเพื่อบรรลุเป้าหมายสุดท้ายคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม¹

โดย “ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (basic minimum needs) คือระดับความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนในสังคมพึงจะบรรลุในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ”² ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้ภายใต้เงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ³ คือ

ประการแรก ต้องได้รับการยอมรับและความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย เพราะความจำเป็นพื้นฐานมีผลโดยตรงต่อการบริหารงานทุกระดับ โดยเฉพาะการระดม การจัดสรรทรัพยากร และงบประมาณ

ประการที่สอง การใช้ความจำเป็นพื้นฐานต้องอาศัยองค์กรที่มีอยู่ทุกระดับให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างแท้จริง

¹ ดิเรก ฤกษ์หรรษา. (2527). การใช้ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม. ข่าวสารเกษตรศาสตร์. ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 (เม.ย.-พ.ค. 2527) หน้า 65-109.

² ประพนธ์ ปิยรัตน์. (2526). “คำสัมภาษณ์ : 5 นาทีกับความจำเป็นพื้นฐาน”. ข่าวโครงการพัฒนาสังคม สศช. . กันยายน 2526 หน้า 2.

³ เสม พริ้งพวงแก้ว. การใช้ความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคม. 5 กุมภาพันธ์ 2526.

1. ความจำเป็นพื้นฐานกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นฐาน

- การแก้ปัญหาความขาดแคลนด้านปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย
- การแก้ปัญหาด้านสุขภาพ เช่น การให้ความรู้เรื่อง การใช้ยาอย่างถูกวิธี การดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว การรักษาโรคติดต่อ การรักษาโรคไม่ติดต่อ โรคขาดสารอาหาร โรคระบาด เป็นต้น
- การแก้ไขปัญหการขาดทักษะในการประกอบอาชีพ เช่น การจ้างงาน การอบรมและฝึกทักษะอาชีพ เป็นต้น
- การส่งเสริมด้านการศึกษาเพื่อป้องกันความไม่รู้และไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ สามารถนำองค์ความรู้เพื่อใช้ปรับปรุงความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ด้านสภาพแวดล้อม เช่น ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพคงทนถาวร มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภค มีน้ำใช้ที่เพียงพอ สิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ การป้องกันอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติ อย่างถูกวิธี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

2. การนำแนวคิดความจำเป็นพื้นฐานมาช่วยเสริมและสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

- การกำหนดปัญหาและเลือกโครงการที่เป็นไปได้ใน
การแก้ปัญหาร่วมกัน
- กำหนดเป้าหมายโครงการ/กิจกรรมทางสังคม
- การวางแผนการทำงานและดำเนินการร่วมกัน
- การติดตามและประเมินผลร่วมกัน
- การระดมทรัพยากรจากประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น องค์กร
ภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่เพื่อร่วมกันพัฒนา
- การบูรณาการร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(Stakeholders)

2.2 การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

- การประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และ
ภาคีเครือข่ายศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในพื้นที่
- การระดมทรัพยากรและจัดสรรให้สอดคล้องกับปัญหา
และความต้องการของชุมชน

การนำแนวคิดความจำเป็นพื้นฐานมาช่วยเสริมและสนับสนุน
การดำเนินกิจกรรมการพัฒนากับความรับผิดชอบต่อสังคม จะช่วยให้สามารถ
มองภาพรวมของสังคมชัดมากขึ้น มีประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนด

แนวทางการพัฒนาสังคมได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาวรวมถึงจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพต่อการดำเนินกิจกรรม และสามารถวัดผลการพัฒนาได้

4.2.2 MSO-LOGBOOK and CSR Matching

คือ การใช้ประโยชน์จากการจับคู่เชื่อมโยงระหว่างภาคธุรกิจกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคม จากการใช้ประโยชน์ข้อมูลภายใต้แพลตฟอร์มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน หรือเรียกว่า “ระบบสมุดปกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์” (MSO-Logbook) ที่มีฐานข้อมูลประชาชนกลุ่มเปราะบางในการจัดสวัสดิการประเภทต่าง ๆ มาจับคู่เชื่อมโยงกับคลังข้อมูลภาคีเครือข่ายด้านสวัสดิการสังคมของศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด

- ประโยชน์จาก MSO-LOGBOOK and CSR Matching

1. ภาควิชาเครือข่ายศูนย์ CSR จังหวัด และผู้ที่ประสงค์จะร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมสามารถเข้าถึงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมได้ตามวัตถุประสงค์ ลักษณะโครงการ/กิจกรรมได้

2. กรณีภาคธุรกิจต้องการข้อมูลกลุ่มเป้าหมายเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) สามารถให้คำปรึกษาและจับคู่เชื่อมโยงหรือ CSR Matching ตามข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือในพื้นที่ได้เหมาะสม

3. ผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) สามารถนำข้อมูลจากคลังข้อมูลภาควิชาเครือข่ายด้านสวัสดิการสังคมและกลุ่มเป้าหมายในการจัดสวัสดิการประเภทต่าง ๆ มาประมวลผลเพื่อกำหนดโครงการ/กิจกรรม และเชื่อมโยงทรัพยากรจากประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมได้

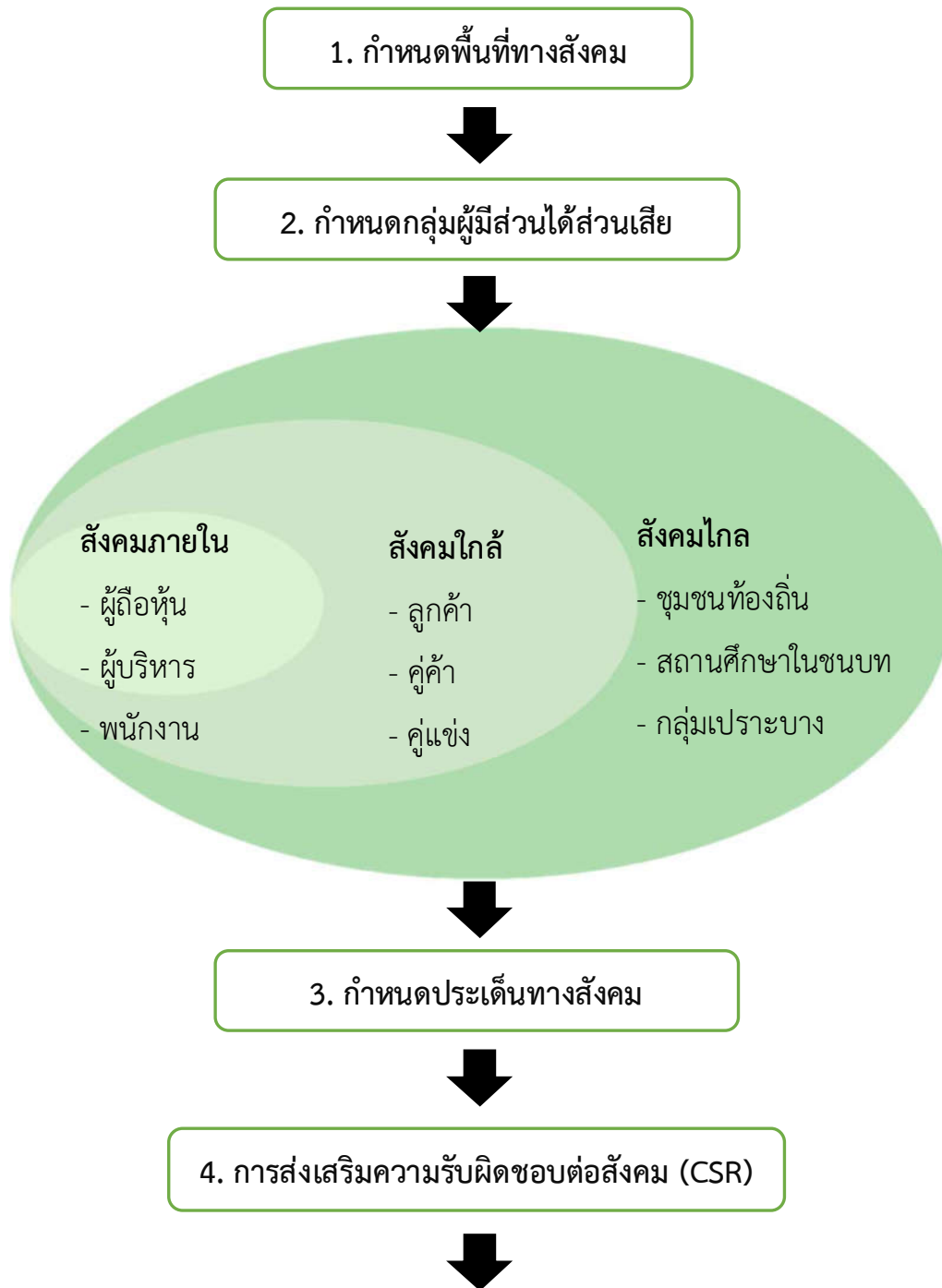

4.2.3 การกำหนดพื้นที่ทางสังคม

หลักสำคัญของการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม คือ การส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่สังคมกับกิจการต้องการอย่างผสมผสานการสร้างประโยชน์และคุณค่าให้เกิดขึ้นทั้งสองฝ่ายอย่างเหมาะสม ดังนั้นสิ่งที่กิจการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) เอง ควรคำนึงถึงเมื่อจะต้องดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การกำหนดพื้นที่ทางสังคมที่เกี่ยวข้อง “อยู่ที่ไหน” และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็น “ใคร” โดยเริ่มจากการแบ่งอาณาบริเวณของพื้นที่ทางสังคมออกเป็น 3 ระยะ คือ พื้นที่สังคมภายใน พื้นที่สังคมใกล้ และพื้นที่สังคมไกล ซึ่งหลักการแบ่งพื้นที่ทางสังคมนั้น มิได้จำเป็นต้องเหมือนกันทุกกิจการขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่ตั้งกิจการ หรือมิติที่กิจการกำหนดเป็นสำคัญ เช่น ระยะทาง ความร่วมมือ ความสัมพันธ์ ผลกระทบ มาตรการ นโยบาย ข้อผูกพันทางการค้า และกฎหมาย เป็นต้น และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ตามระยะการแบ่งพื้นที่ทางสังคมเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลให้กิจการสามารถกำหนดความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระยะพื้นที่สังคมภายใน คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ เช่น พนักงาน เจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เป็นต้น ขณะที่ระยะกลุ่มเป้าหมายในระยะพื้นที่สังคมใกล้ และพื้นที่สังคมไกลจะขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ใช้กำหนดอาณาบริเวณของพื้นที่ทางสังคมระหว่างสังคมกับกิจการ

ตัวอย่าง : การกำหนดพื้นที่ทางสังคมที่เกี่ยวข้องและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจการ ดังนี้

การสร้างประโยชน์และคุณค่า

4.3 แนวทางการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ

4.3.1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม

การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการพัฒนาชุมชนและสังคมให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างเหมาะสม โดยวิธีการพัฒนาชุมชนที่สามารถส่งผลกระทบต่อภาพรวมของกิจการได้นั้น ต้องคำนึงถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการด้วย อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ที่ได้จากการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมของกิจการนั้น **ในระยะสั้นอาจไม่ได้เห็นถึงประโยชน์ต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจมากนัก บางกิจกรรมต้องใช้ระยะเวลาในการส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ต่อกิจการได้** โดยเฉพาะการเติบโตอย่างยั่งยืนที่ควบคู่ไปกับผลกำไรที่บริษัทได้รับที่เกิดจากขีดความสามารถทางการแข่งขันทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

กิจกรรมในการพัฒนาชุมชนและสังคม ได้แก่

- **การมีส่วนร่วมของชุมชน** มีหลักในการปฏิบัติที่สำคัญ 5 ประการ

1. **การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information)** คือ กิจการเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนและเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ ในขณะที่ประชาชนในชุมชนให้ข้อมูลข่าวสารแก่กิจการถึงเรื่องความต้องการ ปัญหาและความพร้อมที่จะได้รับความช่วยเหลือเช่นกัน ซึ่งการให้ข้อมูล

ข่าวสารเป็นวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนระดับฐานรากสุดแต่มีความสำคัญมากที่สุดในการนำประชาชนไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในระดับถัดไป

เทคนิคการมีส่วนร่วม : การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ เอกสารสิ่งพิมพ์ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์

2. การรับฟังความคิดเห็น (Consultation) คือ การปรึกษาหารือซึ่งกันและกันจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เพื่อให้ได้รับข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางวิธีการที่เหมาะสม สภาพปัญหา ความคิดเห็น แนวทางการแก้ไข เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม

เทคนิคการมีส่วนร่วม : การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เวทีสาธารณะ การประชุมกลุ่มย่อย รวมถึงการเพิ่มช่องทางการติดต่อและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม เช่น โทรศัพท์, Email, line official, Facebook Fanpage, และกล่องรับความคิดเห็น

3. การเข้าร่วมกิจกรรม (involve) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา ความต้องการที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ

เทคนิคการมีส่วนร่วม : การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การอภิปรายแบบกลุ่ม (Group Discussion)

4. ความร่วมมือ (Collaboration) คือ การเป็นหุ้นส่วนร่วมกันระหว่างกิจการกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจและการดำเนินการ และเริ่มพัฒนาชุมชนจากสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ คือ ทุนทางสังคม 5 ด้าน ได้แก่

- ทุนมนุษย์ : องค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพเฉพาะที่สามารถนำมาประยุกต์ อันก่อให้เกิดประโยชน์
- ทุนธรรมชาติ : น้ำ ป่าไม้ ดิน พืชพรรณ สัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพ
- ทุนทางการเงิน : การหมุนเวียนของทรัพย์สินภายในครัวเรือน ชุมชน
- ทุนทางกายภาพ : โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ทุนทางสังคม : คนในชุมชน กลุ่ม เครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เข้าให้การช่วยเหลือและสนับสนุน

เทคนิคการมีส่วนร่วม : การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการ คณะทำงานภาคประชาชน กระบวนการ A-I-C คือ ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation : A) ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I) และขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control : C)

5. การให้อำนาจ (Empowerment) คือ กระบวนการจัดการเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมตัดสินใจเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาทุก ๆ ด้าน

เทคนิคการมีส่วนร่วม : การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม การลงประชามติ กระบวนการ A-I-C คือ ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation : A) ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I) และขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control : C)

4.3.2 การศึกษา

การพัฒนาระบบการศึกษาและสร้างโอกาสทางการเรียนรู้เป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะคต พหุติกรรม ค่านิยม และภาวะผู้นำของเยาวชนที่จะต้องมุ่งเน้นการนำความรู้ความสามารถสู่การพัฒนาสังคม ชุมชน และประเทศชาติอย่างยั่งยืนได้

กิจกรรมในการส่งเสริมการศึกษา ได้แก่

- การส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาในทุกระดับโดยเฉพาะเด็ก เยาวชน กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน การจัดโปรแกรมเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น
- กิจกรรมพัฒนาโรงเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เช่น กฎหมาย สุขภาพอนามัย คุณค่าของเงินและการออม การฝึกทักษะการประกอบอาชีพ พัฒนาภาวะผู้นำ ทักษะศึกษา การพัฒนาศักยภาพด้านกีฬา ด้านดนตรี และการจัดประกวดโครงการ/กิจกรรม ฯลฯ

4.3.3 ด้านสุขภาพ

การส่งเสริมและสนับสนุนการบริการสาธารณสุขที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนให้มีสุขภาพะที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และทางสังคม ด้วยการมีส่วนร่วมของกิจการและชุมชนในการสร้างแนวปฏิบัติ การวางแผนดูแลสุขภาพ และองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

กิจกรรมในด้านการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่

- การส่งเสริมสุขภาพ เช่น ชมรมสุขภาพ กิจกรรมออกกำลังกาย ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ และการใช้ยาอย่างถูกวิธี การป้องกันโรคติดต่อ/ไม่ติดต่อ กิจกรรม/มหกรรมส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น
- การพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การแยกขยะอย่างถูกวิธี การบำบัดน้ำเสียจากโรงงานและชุมชน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์พลังงานสะอาด เป็นต้น
- การสร้างพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่เด็กเยาวชน เช่น กิจกรรมจิตอาสา ค่ายเยาวชน การสร้างกลุ่มและเครือข่ายเยาวชน เวทีความคิดสร้างสรรค์ เวทีแห่งการแลกเปลี่ยนทัศนคติของสมาชิกครอบครัว การสร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว การสร้างเครือข่ายให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของเด็กเยาวชน เป็นต้น

4.3.4 การจ้างงานและพัฒนาทักษะ

การจ้างงานของคนในชุมชนใกล้เคียงพื้นที่โรงงานหรือบริษัท มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการลดปัญหาความยากจน การเพิ่มรายได้ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับแรงงาน ขณะเดียวกันการทำงานที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่กิจการต้องการเพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิต และการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จึงต้องมีการพัฒนาทักษะทั้งด้านการเพิ่มและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ (Upskill) และการเพิ่มทักษะใหม่เพื่อยกระดับแรงงานให้สามารถทำงานกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ (Reskill)

กิจกรรมในการจ้างงานและพัฒนาทักษะ ได้แก่

- การจ้างงานคนในชุมชนใกล้เคียงพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจ้างงานทั้งการจ้างงานแบบประจำ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและการจ้างงานแบบ Part-time สำหรับผู้ที่ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และฝึกทักษะการทำงาน เช่น เด็ก เยาวชน
- ส่งเสริมการสร้างอาชีพแก่ชุมชนและการรับซื้อผลผลิตจากชุมชนท้องถิ่น เช่น การปลูกพืช ผัก สมุนไพรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เป็นต้น
- การเสริมสร้างพัฒนาทักษะในชุมชนและการวางแผนการลงทุนในโครงการทางสังคมอย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเปราะบางและประชาชน ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้และฝึกทักษะการประกอบอาชีพได้ เน้นการดำเนินการตามวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลัก พร้อมสร้างความร่วมมือกันของคนในชุมชน สังคม กิจการ และพันธมิตร เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน กิจการอื่น ๆ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เป็นต้น

4.3.5 การสร้างความมั่นคงและรายได้

การสร้างความมั่งคั่ง (Wealth) คือ การปกป้อง การเพิ่มพูนสินทรัพย์
สุทธิเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจของตนเองในอนาคต

กิจกรรมในการสร้างความมั่นคงและรายได้ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- *การสร้างความมั่งคั่งทางรายได้* จากการดำเนินธุรกิจ การประกอบอาชีพ
การออม การลงทุน เป็นต้น
- *การป้องกันความมั่งคั่ง* ด้วยวิธีการสร้างหลักประกันเพื่อลดความเสี่ยง
ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ได้แก่ ประกันภัยบุคคล การประกันภัย
ทรัพย์สิน และการประกันภัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามกฎหมาย
- *การเพิ่มความมั่งคั่ง* การวางแผนและเป้าหมายเพื่อเพิ่มสินทรัพย์
อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบริหารจัดการเงิน การลงทุนในทรัพย์ทางเลือก
การออมเงินอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น
- *การส่งมอบความมั่งคั่ง* การจัดสรรทรัพย์สินเพื่อส่งต่อให้กับคน
รอบข้างและแบ่งปันสู่สังคมอย่างยั่งยืน เช่น การดำเนินกิจกรรมภายใต้
แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งการดำเนินกิจกรรมไม่จำเป็นต้องส่งผลต่อ
การบรรลุทั้ง 17 เป้าหมายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ต้องให้สอดคล้องและขึ้นอยู่กับ
ประเภทกิจการ ประเด็นความต้องการพัฒนาตามบริบทชุมชนและสังคม
ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรมด้วย

4.4 การนำคู่มือการใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการทำโครงการซีเอสอาร์ของภาคธุรกิจที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ในการดำเนินโครงการวิจัย “การพัฒนาตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการทำโครงการซีเอสอาร์ของภาคธุรกิจที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)” เพื่อออกแบบ และพัฒนา “คู่มือการใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการทำโครงการซีเอสอาร์ของภาคธุรกิจที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความสำเร็จของโครงการซีเอสอาร์ในกลุ่มนำร่อง และเผยแพร่ชุดตัวชี้วัดสำหรับการนำไปใช้ในวงกว้าง ซึ่งได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และเพื่อให้การนำผลการวิจัยไปก่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในโครงการวิจัย จึงได้กำหนดแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และเพื่อให้การนำไปใช้มีประสิทธิภาพและเข้าใจวิธีการใช้งานได้ง่ายมากขึ้น ตามแนวทางโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) SDG GUIDEBOOK⁴ ดังต่อไปนี้

⁴ UNDP Thailand (2022). SDG GUIDEBOOK คู่มือเปลี่ยนแปลงโลกอย่างไรให้ยั่งยืน, กรุงเทพฯ

4.4.1 การออกแบบโครงการ/กิจกรรม

1) ออกแบบโครงการอย่างไรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

1.1) ทำไมต้อง SDGs (มาใช้ในการออกแบบและพัฒนาโครงการได้อย่างไรบ้าง)

- ใช้ทำความเข้าใจสถานการณ์

- *การทำความเข้าใจพื้นที่:* ด้วยการนำ 5Ps ได้แก่ People (มิติสังคม) Prosperity (มิติเศรษฐกิจ) Planet (มิติสิ่งแวดล้อม) Peace (มิติสันติภาพและสถาบัน) และ Partnership (มิติหุ้นส่วนการพัฒนา) มาประกอบการประเมินสภาพสังคมอย่างง่าย

- *การทำความเข้าใจคน:* ด้วยการพิจารณากลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ “กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหลัก” 10 กลุ่ม ประกอบด้วย ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่ชุมชน/ท้องถิ่น ภาคประชาสังคม/องค์กรพัฒนาเอกชน ภาควิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เด็กและเยาวชน เกษตรกร ชนพื้นเมือง ผู้หญิง คนงาน/สหภาพแรงงาน และกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น

- *การทำความเข้าใจปัญหา:* ด้วยการวิเคราะห์สาเหตุผลกระทบอย่างรอบด้านโดยใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เช่น **ชุดตัวชี้วัด SDGs ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายของกระทรวง พม.** โดยภาพรวม

แต่ละกลุ่มเป้าหมายจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเป้าหมาย SDGs ในกลุ่ม People, Prosperity และ Peace เป็นส่วนใหญ่ และอาจมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายในกลุ่ม Planet และ Partnership ดังนี้

(1) เด็กและเยาวชน: มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ SDG 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 16, 17

(2) ผู้หญิง: มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ SDG ทุกเป้าหมาย

(3) ครอบครัว: มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ SDG 1, 3, 4, 5, 8, 16

(4) คนพิการ: มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ SDG 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 16

(5) ผู้สูงอายุ: มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ SDG 1, 3, 4, 5, 8, 10, 11

- **ใช้กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปได้**

- สอดคล้องกับความถนัดหรือความสนใจ
- เป็นไปได้จริง ภายใต้เงื่อนไข ทรัพยากรและเวลา
- ผลลัพธ์ของโครงการต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง
- ผลลัพธ์ของโครงการต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

- **การลงมือทำตามแนวทางที่ SDGs แนะนำ**

- แผนงานต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทุกคน
- ต้องไม่แบ่งแยกการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันกับ

หน่วยงานหรือกลุ่มกิจกรรมอื่น

- วิธีการต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน โดยเฉพาะสิทธิมนุษยชน การไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น
- เน้นการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม เปลี่ยนแปลงตั้งแต่รากฐานของปัญหา
- ติดตาม ประเมินผล สะท้อนผล อย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ
 - นำ SDGs มาออกแบบ/ประยุกต์ตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับโครงการ
- สื่อสารและนำเสนอผลกระทบ (Impact) ทั้งภายในและภายนอก
 - สื่อสารว่าผลลัพธ์จากโครงการมีความสอดคล้องหรือช่วยส่งเสริม SDGs อย่างไร
 - สื่อสารว่ามีการนำ SDGs มาประยุกต์ใช้ในส่วนใดของงานบ้าง

1.2) การออกแบบโครงการอย่างไรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

1. สำรวจปัญหาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการสำรวจปัญหาและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. เกิดปัญหาอะไรขึ้น (What)
2. ปัญหาเกิดขึ้นที่ไหน (Where) และตั้งแต่เมื่อไหร่ (When)
3. ที่มาของปัญหา (Why)

4. สภาพพื้นที่เป็นอย่างไร คือ การทำความเข้าใจพื้นที่ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ขนาดพื้นที่ ประชากร อาชีพหลัก ฯลฯ ด้วยหลักการ 5 Ps ได้แก่

○ *People (มิติสังคม)* เช่น คนจนในพื้นที่ได้รับความช่วยเหลืออย่างไร มีการจัดสวัสดิการสังคมอย่างไรบ้าง มีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคกลุ่มที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงมากน้อยเพียงใด (โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดและหัวใจ โรคถุงลมโป่งพอง โรคมะเร็ง โรคความดันโลหิตสูง และโรคอ้วนลงพุง) เด็กและเยาวชนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานมากน้อยเพียงใด อัตราการเกิดอุบัติเหตุในชุมชน สิทธิตามระบบประกันสุขภาพเป็นอย่างไร ความรุนแรงในครอบครัวมีหรือไม่ ฯลฯ

○ *Prosperity (มิติเศรษฐกิจ)* และความมั่นคงในด้านต่าง ๆ เช่น อัตราการมีงานทำและการว่างงานในพื้นที่ การเข้าถึงเครื่องอุปโภคบริโภค มีกลุ่มและเครือข่าย SMEs วิสาหกิจชุมชนกี่แห่ง ทำกิจกรรมใดบ้าง มีโรงงานอุตสาหกรรม/เขตอุตสาหกรรมที่มีโอกาสเติบโตทางเศรษฐกิจหรือไม่ รายได้ประชากร การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน/พื้นที่ของประชาชน การป้องกันภัยพิบัติ (ห่อเฝาระวัง เสียงตามสาย การชักซ้อมแผนอพยพ) ฯลฯ

○ *Planet (มิติสิ่งแวดล้อม)* เช่น การมีแหล่งน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค จุดบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำหรือไม่ การได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่ อาทิ สภาพอากาศแปรปรวน น้ำท่วมขังซ้ำซาก ชายฝั่งถูกกัดเซาะ ประสบปัญหาน้ำแล้ง

ปัญหาไฟป่า ดินเปรี้ยว ปัญหาขยะล้นเมือง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปัญหาพืชและสัตว์ต่างถิ่น ฯลฯ

○ *Peace (มิติสันติภาพและสถาบัน)* เช่น ปัญหาความรุนแรง ในชุมชน การค้ามนุษย์ การทุจริต รับสินบน สิทธิและเสรีภาพของประชาชน อาทิ ทุกคนในพื้นที่ที่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์กร/ชุมชน ได้หรือไม่ การตรวจสอบการทำงานของผู้นำท้องถิ่น ฯลฯ

○ *Partnership (มิติหุ้นส่วนการพัฒนา)* การมีส่วนร่วมและ บทบาทของประชาชนในพื้นที่ เช่น การทำงานร่วมกับชุมชนหรือองค์กรนอก พื้นที่ การร่วมสนับสนุนโครงการ/กิจกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น

5. ผลกระทบที่เกิดจากปัญหา (Effect) (ผลกระทบเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบ)

6. มีใครได้รับผลกระทบจากปัญหานี้บ้าง (ทางตรง) ตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหลักพร้อมระบุข้อให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้

7. มีใครได้รับผลกระทบจากปัญหานี้บ้าง (ทางอ้อม) ตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหลักพร้อมระบุข้อให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้

8. มีใครกำลังแก้ปัญหานี้อยู่บ้างหรือไม่ (หน่วยงาน/กลุ่ม/คน) เพื่อให้ทราบว่าเราจะเข้าไปมีบทบาทอย่างไร

9. ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ คือ กลุ่มที่ไม่ได้รับผลกระทบและไม่ใช่คน แก้ไขปัญหาโดยตรง เช่น คนในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงที่รับรู้ปัญหาของเรา (อาจจะชวนเข้ามาร่วมกันทำงานได้ในอนาคต)

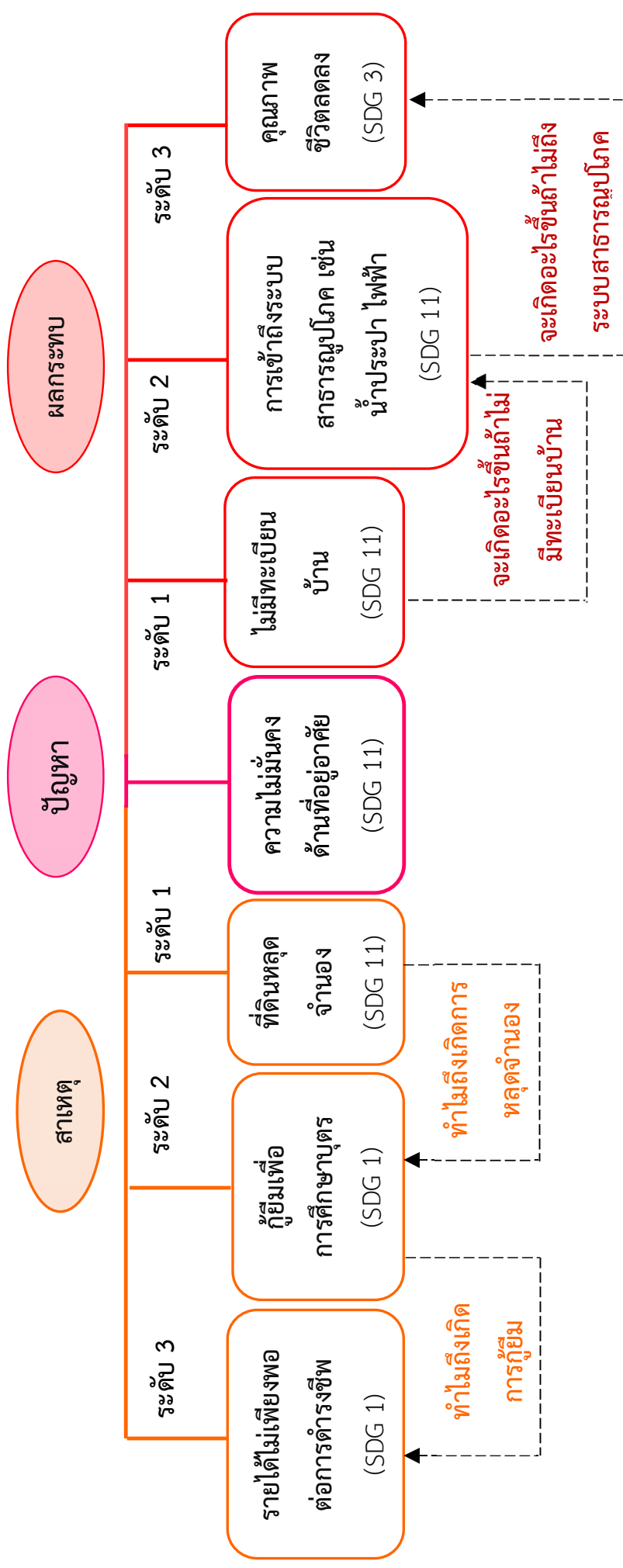
2 การตั้งคำถามและวิเคราะห์ปัญหา

(1) แผนภาพ 3 ระดับ อะไรคือ “สาเหตุ” และ “ผลกระทบ” ของปัญหา โดยการตั้งคำถามว่า “ทำไมถึงเกิด...” และ “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้า...” และเชื่อมโยงสาเหตุและผลกระทบในทุกระดับกับ SDGs เพื่อให้ทราบว่าปัญหามีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับประเด็นใน SDGs ใด และส่งผลกระทบต่อการบรรลุ SDGs เป้าหมายใดบ้าง ซึ่งจะเป็นระดับ 17 เป้าหมายหลัก (Goal) หรือระดับเป้าหมายย่อย (ตัวชี้วัดย่อย) ก็ได้ตามความเหมาะสม

จุดสังเกต: (1) โดยสาเหตุในระดับ 1 มักเริ่มจากสิ่งที่เรานึกได้เป็นอันดับแรกที่เราพบเห็นได้ชัดเจนที่สุด ส่วนระดับ 2,3 มักเป็นสิ่งที่เป็นตัวเหตุจริง ๆ ของปัญหา (2) ผลกระทบในระดับ 1 มักเป็นผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยตรง ส่วนระดับ 2, 3 เป็นปัญหาระดับสังคม (จุลภาค) และระดับประเทศ (มหภาค) ตามลำดับ

ตัวอย่าง: การตั้งคำถามและวิเคราะห์ปัญหา

3 การตั้งเป้าหมายของการแก้ปัญหา

SMART

S = Specific เป้าหมายที่ชัดเจนว่าคืออะไร

M = Measurable เป้าหมายที่วัดผลได้

A = Attainable เป้าหมายที่ไปถึงหรือรู้ว่า
จะได้ผลอย่างไร

R = Realistic เป้าหมายที่สามารถเป็นจริงได้

T = Time-bound เป้าหมายที่บรรลุได้ใน

โดยปลายทางจะต้องคำนึงถึง
คนทุกกลุ่ม และไม่ทำลาย
สิ่งแวดล้อม

4. ระดมความคิดเพื่อหาทางออกของปัญหา

(1) การระดมความคิดเพื่อหาทางออกของปัญหามีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง

4 ประเด็น คือ

1) **ครอบคลุม:** กิจกรรมนั้นต้องรองรับความต้องการของทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ และต้องคำนึงถึงผลเสียที่อาจเกิดกับคนส่วนน้อยด้วย

2) **ไม่แบ่งแยก:** กิจกรรมนั้นต้องไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในพื้นที่/ชุมชน ต้องรับฟังความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงจากพื้นที่เป็นสำคัญ

3) **มีความเป็นสากล:** การดำเนินกิจกรรมต้องคำนึงถึงความเสมอภาค ความเท่าเทียม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชนร่วมด้วย

4) **เน้นการเปลี่ยนแปลงฐานราก:** เช่น กิจกรรมนั้นต้องทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี หันมาปรับ/เปลี่ยนโครงสร้างและค่านิยม

(2) การประเมินความคิด (Idea evaluation)

โดยลองให้คะแนนแต่ละไอเดียลงในตารางนี้เพื่อเลือก**ความคิดที่ได้คะแนนมากที่สุดถือว่าเหมาะสม**กับการนำมาเป็นแผนงานหลักของเราส่วนที่เหลืออาจนำมาบรรจุไว้ในแผนงาน/กิจกรรมเสริมก็ได้ อนึ่งหาก**ความคิดที่ได้คะแนนมากที่สุดแต่ไม่สามารถตอบโจทย์**ความต้องการหรือทรัพยากรที่มีอยู่ได้ให้**เลือกความคิดที่ได้คะแนนรองลงมา**เพื่อให้งานสามารถขับเคลื่อนไปได้ และ**ให้นำความคิดที่ได้คะแนนมากที่สุดมาหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดได้**

วิธีการประเมินความคิด

1. **ประสิทธิผล (Effectiveness)** คือวิธีการนี้สามารถทำให้งานหรือกิจกรรมบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้หรือไม่ มากหรือน้อยอย่างไร
2. **ผลกระทบในระยะยาว (Long-lasting impact)** วิธีการนี้สามารถมุ่งให้ปัญหาหมดไปหรือเกิดประโยชน์ระยะยาวหรือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับใหญ่กว่าเดิม มากกว่าส่งผลในระยะสั้น ๆ จนปัญหาวนกลับมาใหม่หรือไม่
3. **การมีส่วนร่วม (Participative)** วิธีการนี้ทุกคนสามารถเข้ามาร่วมลงมือทำหรือแก้ไขปัญหาด้วยกันเพื่อเพิ่มความรู้สึกเป็นเจ้าของและอยากเข้ามาร่วมผลักดันงานกับเราด้วยหรือไม่
4. **ประสิทธิภาพ (Efficiency)** วิธีการนี้มีความเป็นไปได้ และทำให้เราใช้เงินทุนทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทันเวลา งานมีคุณภาพน่าพึงพอใจอย่างไร

ตัวอย่าง: การประเมินความคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้แก่การเรียนรู้ในครอบครัวผู้มีรายได้น้อย

ความคิด (Idea)	การบรรลุวัตถุประสงค์ (Effectiveness) (35 คะแนน)	ส่งผลกระทบในระยะยาว (Long-lasting impact) (25 คะแนน)	การมีส่วนร่วม (Participative) (20 คะแนน)	ประสิทธิภาพ (Efficiency) (20 คะแนน)	รวม (100 คะแนน)
1. การซ่อมแซม บ้านหลังเดิม	- ซ่อมแซมบ้านในส่วนที่ชำรุดให้สามารถอยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสมตามสภาพที่พักอาศัย (30)	- อาจจำเป็นต้องย้ายที่อยู่อาศัยใหม่ในอนาคต เพราะที่อยู่อาศัยปัจจุบันตั้งอยู่บนที่ดินของญาติและอาจชำรุดทรุดโทรมได้ในอนาคต (15)	- พม.จังหวัด - ศูนย์ CSR จังหวัด - ผู้นำและชาวบ้านในชุมชน - เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (18)	- งบประมาณดำเนินงาน 30,000 บาท - ระยะเวลาดำเนินการ 4 วัน - สภาพบ้านสามารถป้องกันลม ฝน - สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงได้ แต่ไม่สามารถรับผลกระทบจากพายุรุนแรงได้ (17)	(80)
2. สร้างบ้านใหม่	- มีที่อยู่อาศัยที่ไม่ทรุดโทรมมั่นคงแข็งแรง - คุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า (30)	- ที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ได้รับการอุปถัมภ์จากที่ดินของวัด - นักเรียนและครอบครัวมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย (22)	- ศูนย์ CSR จังหวัด - ผู้นำและชาวบ้านในชุมชน - เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - เปิดได้รับบริจาคสมทบทุนโครงการในจังหวัด (20)	- งบประมาณดำเนินงาน 200,000 บาท - ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี - สภาพบ้านสามารถป้องกันลม ฝน - สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงได้ (20)	(92)

ตัวอย่าง: การรายงานผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ

โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) ประจำปี 2567

วัตถุประสงค์ :

- เสริมสร้างความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ CSR & SDGs
- การพัฒนาองค์ความรู้ด้านกรอบแบบ และการประเมินตัวชี้วัดโครงการ และการประเมินความพร้อมเจ้าหน้าที่สำหรับการคัดเลือก รางวัล CSR AWARD 2024

กลุ่มเป้าหมาย :

- ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงาน พมจ. 145 คน
- วิทยากร 2 คน
- เจ้าหน้าที่ผู้จัดโครงการ 7 คน

รวม 154 คน

ผลการดำเนินการ

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567

- การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการออกแบบและ การประเมินตัวชี้วัดโครงการที่มีส่วนสนับสนุน การบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2567

- การออกแบบและการประเมินตัวชี้วัดโครงการที่มี ส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2567

- การเสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมความ รับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ และการเตรียมความ พร้อมสำหรับการคัดเลือกโครงการ CSR Award 2024

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2567

- การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการออกแบบและ การประเมินตัวชี้วัดโครงการที่มีส่วนสนับสนุน การบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2567

- การออกแบบและการประเมินตัวชี้วัดโครงการที่มี ส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

กิจกรรม CSR กับ การสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ

- ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริม ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (CSR) และ องค์ความรู้ด้านการออกแบบและการประเมินตัวชี้วัด โครงการที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.39

เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

- ผู้เข้าร่วมการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้เสนอรายชื่อ ผู้ประกอบการภาคธุรกิจเข้ารับรางวัลส่งเสริมความรับ รับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจดีเด่น (CSR Award 2024) ได้ ร้อยละ 100

เป้าหมายที่ 16 ความสงบสุข ยุติธรรม และ สถาบันเข้มแข็ง

เป้าหมายที่ 17 พันธมิตรเพื่อการพัฒนา

- การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานภายในจังหวัด ด้านการพัฒนา/จัดทำโครงการ/กิจกรรม/การเผยแพร่/ ประสานสัมพันธ์ด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) การบริหารจัดการและพัฒนางานด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในจังหวัดให้เข้มแข็งยั่งยืนมากขึ้น การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของ ภาคธุรกิจจังหวัด

5.
การพัฒนาแผนงานและขั้นตอนการทำงานโครงการ

(1) **กิจกรรม (Activities)** การนำไอเดียที่เราเลือกไว้มานำแบ่งย่อยว่าประกอบด้วยกิจกรรมใดบ้าง เช่น การระดมทุน ประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน การลงพื้นที่ การจัดกิจกรรม ฝึกอบรม ฝึกอบรม เป็นต้น

(2) **ขั้นตอนการทำงาน (Tasks)** คือการระบุว่าแต่ละกิจกรรมจะเกิดขึ้นต้องทำอะไรบ้าง เช่น การติดต่อประสานงาน การลงพื้นที่ที่ต้องติดต่อใครบ้าง ขอความร่วมมือจากหน่วยงานใดบ้างในพื้นที่ กิจกรรมต้องเตรียมตัว/อุปกรณ์อย่างไรบ้าง เป็นต้น

(3) **ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (Outcomes)** คือได้อะไรบ้างจากกิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น การลงพื้นที่ที่เราจะได้ข้อมูลอะไรบ้างที่ต้องการ การจัดฝึกอบรมอาชีพสิ่งที่จะได้คือผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ เป็นต้น

(4) **ระยะเวลา (Duration)** คือเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแต่ละกิจกรรมจะต้องใช้เวลาเท่าใด โดยแนะนำให้ระบุช่วงเวลา (Timeline) ตั้งแต่เริ่มวางแผนงานจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ

(5) **ทรัพยากร (Resources)** คือการระบุว่าในแต่ละกิจกรรมจะประกอบไปด้วยทรัพยากรอะไรบ้าง เช่น วิทยากร จำนวนทีมงาน เอกสารที่ฝึก อาหาร พาหนะเดินทาง ห้องประชุม สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

(6) **งบประมาณ (Budget)** คือการประมาณการงบประมาณที่ต้องใช้ในแต่ละกิจกรรมจากทรัพยากรที่เราได้ระบุไว้เพื่อจัดหาสิ่งที่เราต้องการ

(7) **คนทำงาน (Team)** คือการระบุว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบบ้างในแต่ละขั้นตอน

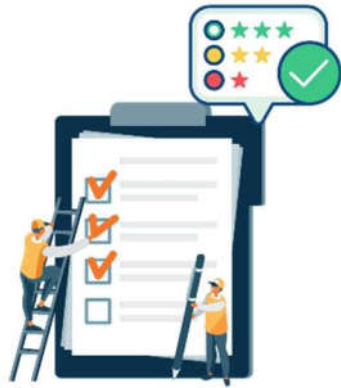
ตัวอย่าง: การพัฒนาแผนงานและขั้นตอนการทำงานทำโครงการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้แก่นักเรียนในครอบครัวผู้มีรายได้น้อย

กิจกรรม (Activities)	ขั้นตอนการทำงาน (Tasks)	ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (Outcomes)	ระยะเวลา (Duration)	ทรัพยากร (Resources)	งบประมาณ (Budget)	คนทำงาน (Team)
1. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย	- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ ๑ รายการงานกรณีกลุ่มเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือมาที่สำนักงาน พมจ. และผู้นำชุมชนที่ครอบครัวกลุ่มเปราะบางอาศัยอยู่ - เก็บข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาที่เกิด ความต้องการให้ช่วยเหลือ	- รายงานการลงพื้นที่	7 วัน	- รถยนต์สำหรับเดินทางลงพื้นที่		เจ้าหน้าที่พมจ.

กิจกรรม (Activities)	ขั้นตอนการทำงาน (Tasks)	ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (Outcomes)	ระยะเวลา (Duration)	ทรัพยากร (Resources)	งบประมาณ (Budget)	คนทำงาน (Team)
2. ประชุมคณะทำงาน และเครือข่าย CSR	- จัดวาระการประชุม - จัดทำหนังสือเชิญประชุม - จัดประชุมคณะทำงาน ศูนย์ CSR จังหวัด และ เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	- รายงานผลการลงพื้นที่และหาแนวทางให้ความช่วยเหลือ	15 - 30 วัน	- ระเบียบวาระการประชุม - อาหารว่างและเครื่องดื่ม	1,500	เจ้าหน้าที่ พมจ.
3. ระดมทุนเพื่อให้การช่วยเหลือครัวเรือน เปราะบาง	- ประสานองค์กรภาคเอกชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ สถานที่ในการจัดตั้งศูนย์บริจาคสมทบทุนโครงการบ้านปันสุขในจังหวัด - ประสานขอความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ สำหรับก่อสร้างที่อยู่อาศัย และเครื่องอุปโภคบริโภค จาก เครือข่ายศูนย์ CSR จังหวัด	- งบประมาณดำเนินงาน 200,000 บาท - วัสดุอุปกรณ์ สำหรับก่อสร้างที่อยู่อาศัย และเครื่องอุปโภคบริโภค	6 เดือน	- เอกสารสำหรับ ประชาสัมพันธ์โครงการ - ผู้รับบริจาค	2,000	เจ้าหน้าที่ พมจ.

กิจกรรม (Activities)	ขั้นตอนการทำงาน (Tasks)	ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (Outcomes)	ระยะเวลา (Duration)	ทรัพยากร (Resources)	งบประมาณ (Budget)	คนทำงาน (Team)
4. การสร้างบ้านปันสุข	- ดำเนินการสร้างบ้านโดยอาสาสมัครทหารช่าง และประชาชนในชุมชนร่วมมือกันก่อสร้างบ้าน		1 ปี	- วัสดุอุปกรณ์สำหรับก่อสร้างที่อยู่อาศัย และเครื่องอุปโภคบริโภค	200,000	เจ้าหน้าที่ พมจ. เป็น ผู้ประสาน งานหลัก
5. ส่งมอบบ้านปันสุข	ศูนย์ CSR จังหวัดและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง		1 วัน			

6. การประเมินผลโครงการ

การประเมินเพื่อให้ทราบว่าโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปนั้น สำเร็จตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ พร้อมทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง สิ่งที่ต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานและการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

ข้อควรคำนึง

- ควรกำหนดว่ามีการประเมินโครงการไปทำไม
- ควรกำหนดว่าจะประเมินผลจากอะไร
(ตัวชี้วัดของโครงการคืออะไร)
- ควรใช้วิธีการใดที่จะประเมินผล
- คำถามและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องชัดเจนสะดวก
เหมาะสมกับผู้ตอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

○ การสังเกต 2 วิธี คือ **การสังเกตแบบมีส่วนร่วม** และ **การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม** ซึ่งเหมาะสำหรับการประเมินผลเบื้องต้นระหว่างการดำเนินโครงการเพื่อประเมินและปรับปรุงแบบแผนงานให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

การเก็บข้อมูล ด้วยการบันทึกความคิด/ความรู้สึก/ความรู้ที่ได้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง

○ การสัมภาษณ์ 2 วิธี คือ **การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง** และ **การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง** เพื่อค้นหาความจริงและความคิดเห็นที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

○ แบบสอบถาม 2 ประเภท คือ **แบบสอบถามปลายเปิด** เหมาะสำหรับการประเมินที่ต้องการให้ผู้ตอบบอกความต้องการหรือให้คำแนะนำ และ **แบบสอบถามปลายปิด** เหมาะสำหรับการประเมินผลสิ่งที่ต้องการนำเสนอในเชิงปริมาณ เป็นรูปธรรม

1. ทบทวนเป้าหมายของโครงการว่าต้องการอะไร

2. สำรวจว่าเป้าหมายของโครงการเกี่ยวข้องกับ SDGs ไດ (ตัวชี้วัดย่อย target) ***ไม่จำเป็นต้องมีถ้อยคำเหมือนกันทุกประโยค ให้เลือกเป้าหมายที่ใกล้เคียงที่สุด***

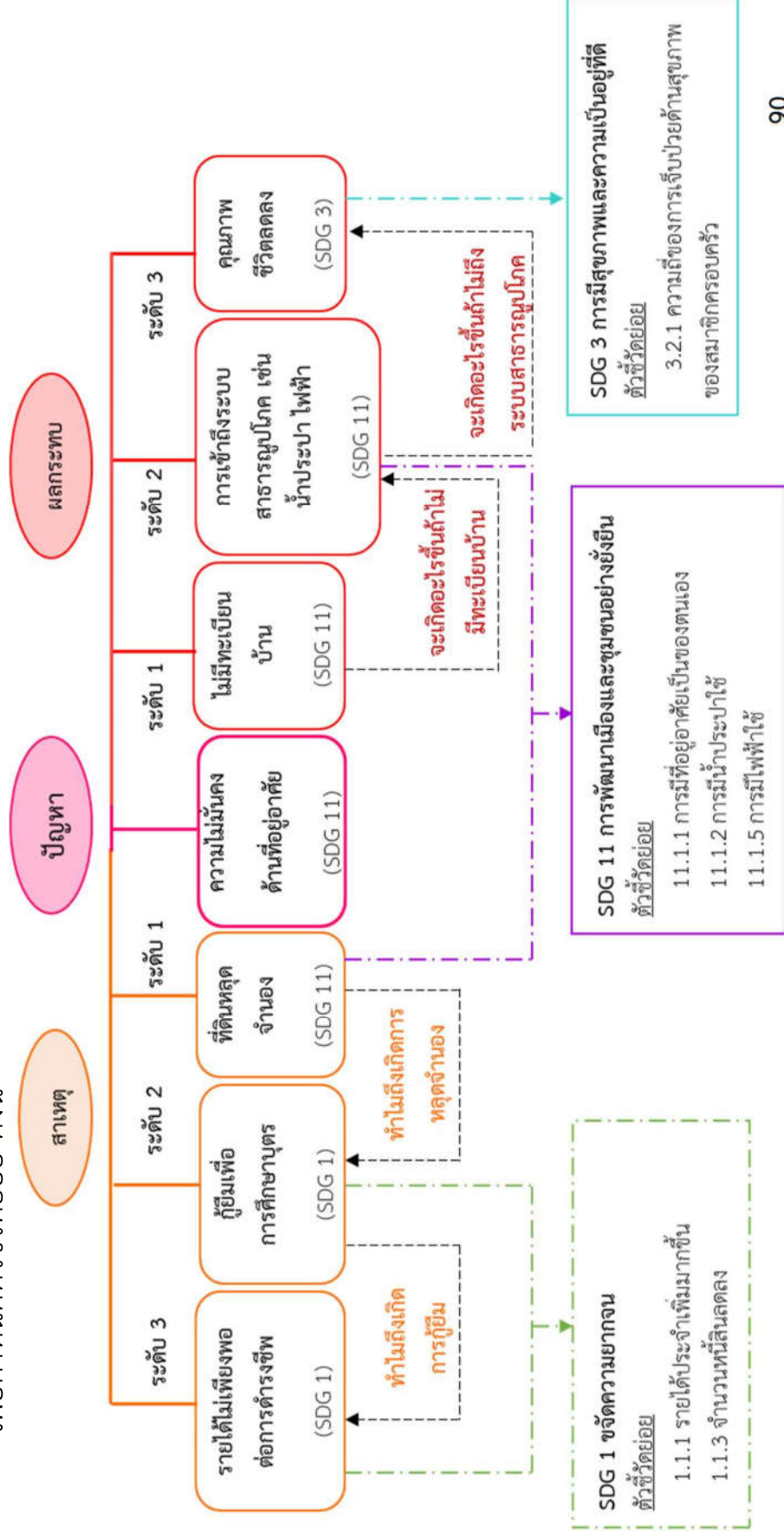

3. ดูตัวชี้วัดของ SDGs ว่าอ่านเข้าใจตรงกับโครงการแล้วสามารถนำไปใช้ได้เลย หากเป็นคำศัพท์เชิงเทคนิคให้ใช้เป็นแนวทางประยุกต์ให้เหมาะสมกับงาน เช่น ตัวชี้วัด SDG 5.5.1 ระบุว่า ควรประเมินผลจากสัดส่วนผู้แทนระดับประเทศและท้องถิ่น นำมาปรับเป็น “สัดส่วนของผู้นำชุมชนเป็นเพศใดบ้างจำนวนเท่าไร”

ตัวอย่าง: การออกแบบตัวชี้วัดโครงการด้วย SDGs

- นำตัวชี้วัดโครงการตามเป้าหมาย SDGs ที่ได้จาก “การตั้งคำถามและการวิเคราะห์ปัญหา” มาทบทวน เพื่อกำหนดตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

2. ตัวชี้วัดย่อยโครงการตามเป้าหมาย SDGs ที่ได้จากการตั้งคำถามและการวิเคราะห์ปัญหา ดังนี้

ตัวชี้วัดโครงการตาม เป้าหมาย SDGs	ตัวชี้วัดย่อย
SDG 1 ขจัดความยากจน	1.1.1 รายได้ประจำเพิ่มมากขึ้น 1.1.3 จำนวนหนี้สินลดลง
SDG 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ ที่ดี	3.2.1 ความถี่ของการเจ็บป่วยด้าน สุขภาพของสมาชิกครอบครัว
SDG 11 การพัฒนาเมืองและชุมชน อย่างยั่งยืน	11.1.1 การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง 11.1.2 การมีน้ำประปาใช้ 11.1.5 การมีไฟฟ้าใช้

ตัวชี้วัดย่อย...ได้มาจากคู่มือการใช้ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จในการ
จัดทำโครงการซีเอสอาร์ของภาคธุรกิจที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุ
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

***นอกจากนี้สามารถศึกษา
ตัวชี้วัดย่อยอื่น ๆ ได้ที่

3. การคัดเลือกตัวชี้วัดย่อยให้สอดคล้องกับโครงการ

ต้องพิจารณาว่าโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการนั้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs และตัวชี้วัดย่อยใดบ้าง ซึ่งความสัมพันธ์ของ SDGs นั้น มี 2 แบบ คือแบบเสริมกัน (Synergies) และแบบแลกเปลี่ยนกัน (Trade-off) กล่าวคือ

ความสัมพันธ์แบบเสริมกัน (Synergies) คือ ความสัมพันธ์ที่ทั้งสองประเด็นส่งเสริมสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน “ถ้าแก้ปัญหาหนึ่งสำเร็จจะส่งผลดีกับอีกปัญหาด้วย”

ความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยนกัน (Trade-off) คือ ความสัมพันธ์ที่ส่งผลดีในหนึ่งประเด็นแต่ต้องแลกมาด้วยผลเสียในอีกประเด็น

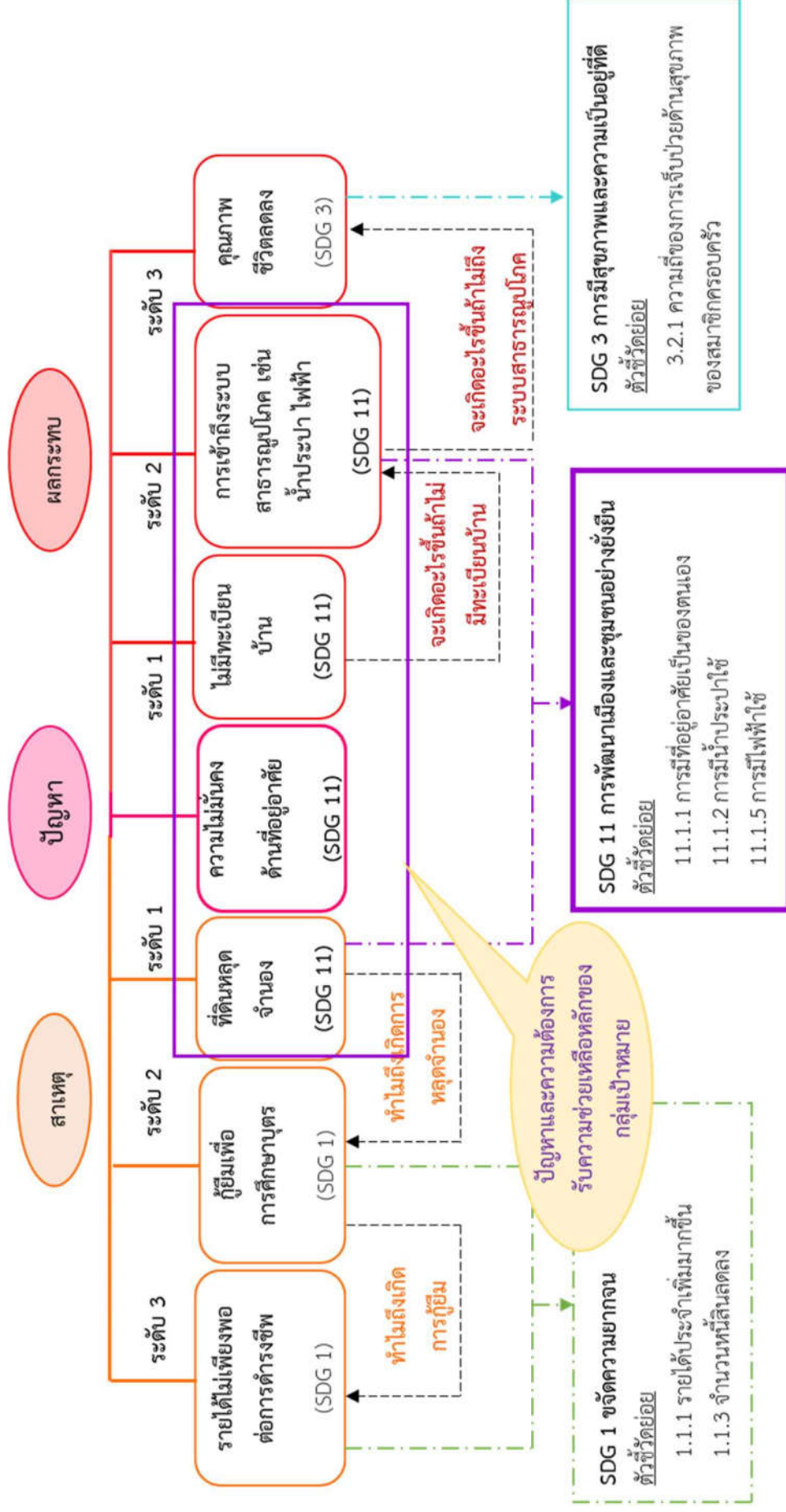
จึง**ไม่จำเป็นต้องแก้ไขทุกปัญหาในโครงการเดียว** เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้สำเร็จโดยที่ส่งผลกระทบน้อยที่สุด ความเป็นไปได้มากที่สุด และเรามีความพร้อมที่จะดำเนินการมากที่สุดเช่นกัน

ตัวอย่าง: โครงการการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้นักเรียนในครอบครัวผู้มีรายได้น้อย

จากตัวชี้วัดโครงการตามเป้าหมาย SDGs ที่ได้จากการตั้งคำถามและการวิเคราะห์ปัญหา ผู้จัดโครงการเลือกที่จะแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับเป้าหมาย SDG 11 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดย่อยได้แก่ 11.1.1 การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง 11.1.2 การมีน้ำประปาใช้ และ 11.1.5 การมีไฟฟ้าใช้ เนื่องจากเป็นปัญหาและความต้องการรับความช่วยเหลือหลักของกลุ่มเป้าหมายและหากได้รับความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยจะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหตามเป้าหมาย SDG 1 ขจัดความยากจน และSDG 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีได้

ตัวอย่าง: การคัดเลือกตัวช่วยยี่ห้อให้สอดคล้องกับโครงการ

คือการประเมินความสำเร็จของโครงการที่ได้ดำเนินการ โดยเกณฑ์การประเมิน ผู้ประเมิน (เจ้าของโครงการ) สามารถออกแบบได้เองว่าจะมีการวัดผลโครงการอย่างไรตามที่ได้ออกแบบตัวชี้วัดโครงการด้วย SDGs หรือ อาจกำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

โดยข้อมูลจากการประเมินความสำเร็จของโครงการ ซึ่งการแปลผลค่าเฉลี่ยจะใช้เกณฑ์มาตรวัดแบบ Rating scale 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบ Likeart's scale ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มาก

3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง น้อย

1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

โดยใช้สูตรการคำนวณระดับการให้คะแนนค่าเฉลี่ยตามความกว้างของอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากนั้น ได้เกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความสำเร็จมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความสำเร็จมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความสำเร็จปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความสำเร็จน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความสำเร็จน้อยที่สุด

ตัวอย่าง: การประเมินผลระดับความสำเร็จโครงการด้วยตัวชี้วัดโครงการ
ตามเป้าหมาย SDGs

ตัวชี้วัด	คะแนน	ระดับ ความสำเร็จ
SDG 11 การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน		
11.1.1 การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	4	มาก
11.1.2 การมีน้ำประปาใช้	3	ปานกลาง
11.1.5 การมีไฟฟ้าใช้	4	มาก
รวม	3.66	มาก

โดยระดับความสำเร็จของโครงการจะพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผล
ความสำเร็จของโครงการ (ตัวอย่างตารางหน้าถัดไป)

เกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ ดังนี้

ตัวชี้วัดการประเมิน	เกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ (คะแนน)				
	1	2	3	4	5
1. การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	มีที่อยู่อาศัยแต่ต้องซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดให้สามารถอยู่อาศัยได้แต่อาจชำรุดทรุดโทรมได้ในอนาคตและอาจจำเป็นต้องย้ายที่อยู่อาศัยใหม่ในอนาคต	มีที่อยู่อาศัยแต่ต้องซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดให้สามารถอยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสมตามสภาพที่พักอาศัยบนที่ดินอันุเคราะห์ของญาติหรือบุคคลอื่น	มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งบนที่ดินของญาติหรือบุคคลอื่นอนุเคราะห์	มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งเป็นของตนเองแต่ยังไม่มีทะเบียนบ้านเป็นของตนเอง	มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและมีทะเบียนบ้านเป็นของตนเอง

ตัวชี้วัดการประเมิน	เกณฑ์การประเมินผลความสำเร็จของโครงการ (คะแนน)				
	1	2	3	4	5
2. การมีน้ำประปาใช้	ยังไม่มีน้ำประปาใช้	มีน้ำประปาใช้ แต่ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค	มีน้ำประปาใช้แต่ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค จึงต้องนำเข้าจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม	มีน้ำประปาใช้ โดยต้องอาศัยการต่อท่อน้ำประปาจากเพื่อนบ้าน	มีการขอใช้ติดตั้งประปาจากการประปาในพื้นที่เป็นของตนเอง
3. การมีไฟฟ้าใช้	ยังไม่มีไฟฟ้าใช้	มีไฟฟ้าใช้แต่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน	มีไฟฟ้าใช้แต่ไม่เพียงพอ จึงต้องนำไฟฟ้าจากแหล่งกำเนิดไฟฟ้าอื่นเพิ่มเติม	มีไฟฟ้าใช้โดยต้องอาศัยการเดินสายไฟต่อจากเพื่อนบ้าน	มีการขอใช้ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าในพื้นที่เป็นของตนเอง

โครงการจะสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือไม่

วิธีตรวจสอบให้พิจารณาตาม 2 เงื่อนไข ดังนี้

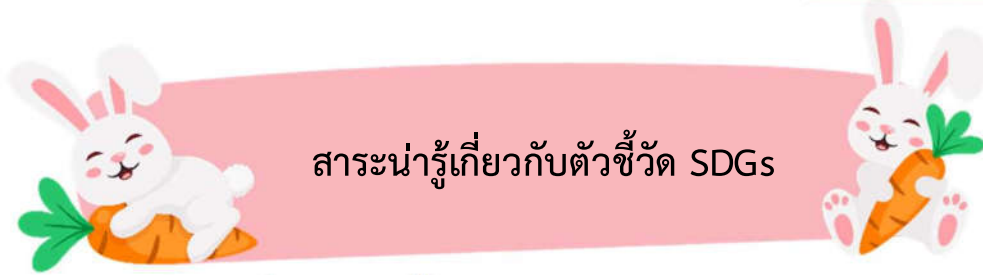
1) โครงการ/กิจกรรมนั้นต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave no one behind)

อดีตที่ผ่านมาการพัฒนาใดๆ ไม่อาจส่งผลดีต่อทุกคนทุกกลุ่มได้ และผู้ได้รับผลกระทบมักไม่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยามากนัก ดังนั้น การนำ SDGs มาปรับใช้กับการพัฒนาต้องคำนึงถึงผลประโยชน์และผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางในสังคมที่ไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้เท่าคนทั่วไป “การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Stakeholders)” จึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงเมื่อเราต้องพิจารณาถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างละเอียด ชัดเจน และเท่าที่จะเป็นไปได้

2) โครงการ/กิจกรรมนั้นต้องเน้นการพัฒนาที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรหมุนเวียน (Decoupling)

การพัฒนาในอดีตที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากกว่า การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การนำ SDGs มาปรับใช้กับการพัฒนาจึงต้องมีความสอดคล้องกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการเติบโตด้านอื่น ๆ ด้วย คือ เปลี่ยนจากการผลิตและใช้ทรัพยากรแบบเส้นตรง (linear) เป็นการใช้ทรัพยากรแบบหมุนเวียน (circular) แทน

สาระน่ารู้เกี่ยวกับตัวชี้วัด SDGs

- อย่ากังวลเกี่ยวกับตัวชี้วัด SDGs มากเกินไป ต้องให้ความสำคัญกับ ภูมิปัญญา วิธีดั้งเดิมของท้องถิ่น และประเพณีวัฒนธรรมร่วมด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้
- SDGs เป็นเพียงตัวหนุนเสริมให้งานมีหลักการและทิศทางการพัฒนา ที่ตรงประเด็นมากกว่าเดิม ซึ่งต้องคำนึงถึงคนทุกกลุ่ม เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานของชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ
- สามารถใช้การประเมินตัวชี้วัด SDGs ร่วมกับการประเมินโครงการด้วย วิธีการอื่น ๆ ได้ โดยให้ SDGs เป็นเพียงหนึ่งในตัวชี้วัดร่วมของ โครงการที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้เพราะ SDGs อาจไม่ได้พลิก โฉมโครงการในทันที แต่จะช่วยเติมเต็มให้เป็นเครื่องมือต่อยอดในการ สร้างมุมมองใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่พัฒนาโครงการในแบบของคุณเอง
- อย่ากังวลกับตัวชี้วัดและการรายงานผลมากเกินไป ต้องทำความเข้าใจว่าตัวชี้วัดคือการช่วยบอกสิ่งที่เป็นอยู่และ**การที่ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดเหล่านั้น ไม่ได้แปลว่าล้มเหลว** เพียงแต่ต้องพัฒนาและวางแผนการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสมและแก้ไข ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นจริง

บรรณานุกรม

กรณีการ กัญจนวิภูศรี. (2561). การบริหารการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาสังคม.

เอกสารประกอบการเรียน วิชา การบริหารการพัฒนา รัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (อ้างเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2566)
จาก [https://pws.npru.ac.th/kannika/data/files/การบริหารการพัฒนา/](https://pws.npru.ac.th/kannika/data/files/การบริหารการพัฒนา/บทที่ 8 การพัฒนาสังคม.pdf)
บทที่ 8 การพัฒนาสังคม.pdf

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). รายงานความมั่นคง

ของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2554. (อ้างเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566)

จาก https://www.m-society.go.th/news_view.php?nid=8997

คณะกรรมการกลุ่มความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียน

การสอนและการวิจัยด้านบริหารธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2555).

แนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ. (พิมพ์ครั้งที่ 1).

สถาบันธุรกิจเพื่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ:

บริษัท เมจิกเพรส จำกัด.

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย (UNDP Thailand).

(2564). คู่มือการเปลี่ยนแปลงโลกอย่างยั่งยืน SDG Guidebook for

Youth in Action. กรุงเทพฯ.

ชล บุญนาค. (2564). Director's Note: 12: การมอง SDGs ผ่านมุมมอง
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ. (อ้างเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566) จาก
<https://www.sdgmovement.com/2021/08/23/directors-note-12/>

ดิเรก ฤกษ์หรรษา. (2527). การใช้ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการ
พัฒนาสังคม. ข่าวสารเกษตรศาสตร์. ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 (เม.ย.-พ.ค.
2527) หน้า 65-109.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2553). ก้าวแรกสู่ CSR การสร้าง
ความแตกต่างที่ยั่งยืน. (อ้างเมื่อ 6 ธันวาคม 2566) จาก
<https://setsustainability.com/download/c4y2zu83jtfmq9s>

ธนาคารเกียรตินาคินภัทร จำกัด (มหาชน). (2563). 4 ขั้นตอนสร้าง
ความมั่งคั่งสู่ “อิสรภาพทางการเงิน”. (อ้างเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2567)
จาก <https://advicecenter.kkpfg.com/th/money-matter/4w-in-wealth-management>

ประพนธ์ ปิยรัตน์. (2526). “คำสัมภาษณ์ : 5 นาทีกับความจำเป็น
พื้นฐาน”. ข่าวโครงการพัฒนาสังคม สศช. .กันยายน 2526 หน้า 2.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (มปป.). คู่มือความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ
Corporate Social Responsibility (CSR). กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริม
ประชาสังคมเพื่อการพัฒนา (สปพ.) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

รณรงค์ จันใด. (2564). **คู่มือ การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม Corporate Social Responsibility**. ราชบุรี: สถาบันพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.

สถาบันไทยพัฒน์. (ม.ป.ป.). **SDGs ใน ๓ มิติ**, (อ้างเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566)
จาก <https://www.thaicr.com/2017/09/sdgs-3.html?m=0>

สุกิจ อุทินทุ. (2565). **SEPS 5.0 SUFFICIENCY...SUSTAINABILITY**. องค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัทวิสต้า อินเตอร์พรีนซ์ จำกัด.

สุรีย ใจหาญ (ที่ปรึกษาวิชาการพัฒนาสังคม). (2562). **แนวทางการพัฒนาระบบสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

เสม พริ้งพวงแก้ว. **การใช้ความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคม**. 5 กุมภาพันธ์ 2526.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2562). **คู่มือแนวทางการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระดับจังหวัด**. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2566).

รายงานการวิจัย โครงการวิจัย “การพัฒนาตัวชี้วัดระดับความสำเร็จ
ในการทำโครงการซีเอสอาร์ของภาคธุรกิจที่มีส่วนสนับสนุนการบรรลุ
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)”. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาสังคม
และสวัสดิการ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2566)

ประมวลข้อกำหนด ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตามพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.
กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). การพัฒนา

สังคมเชิงรุก: มิติใหม่ของการพัฒนาในช่วงแผนฯ 10 (2550-2554).

(อ้างเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2566) จาก [https://www.nesdc.go.th/images
/content/7-4-48.pdf](https://www.nesdc.go.th/images/content/7-4-48.pdf)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ‘การมีส่วนร่วมในการ

ขับเคลื่อน SDGs’. (อ้างเมื่อ 7 ธันวาคม 2566) จาก <http://sdgs.nesdc.go.th>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2562).

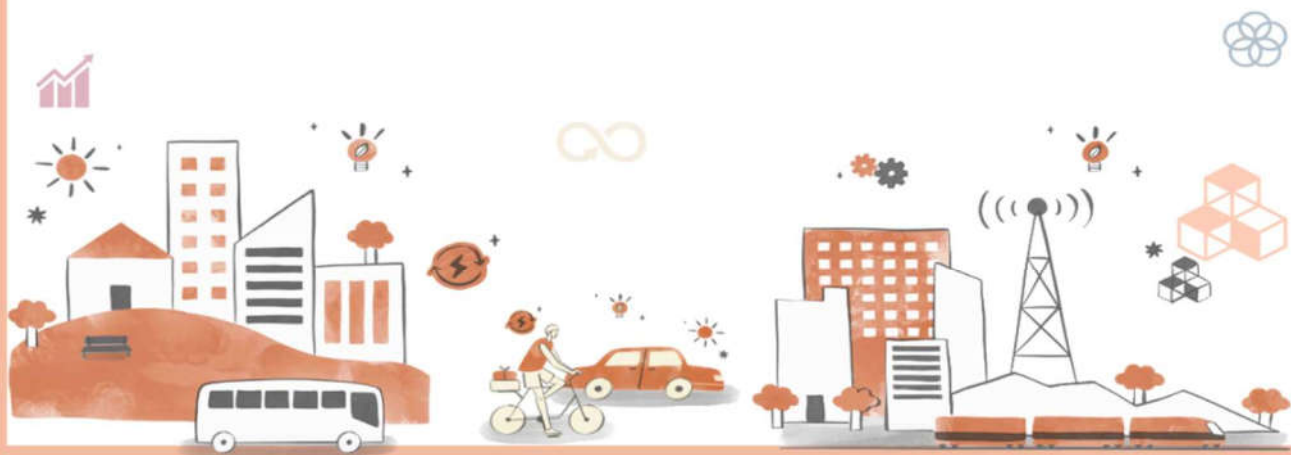
สถานะข้อมูลตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย
พ.ศ. 2562.

หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. (2565). **คู่มือตัวชี้วัด
ผลลัพธ์การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนด้วยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง.**

อนันตชัย ยूरประถม. CSR จากแนวคิดสู่วิธีปฏิบัติ. **Productivity World
2007 November - December: 25-30.** (อ้างเมื่อ 1 มีนาคม 2567)
จาก <http://www.tpconsult.co.th/news/CSR.pdf>

UNITED NATIONS. (2020). **Major Groups and other Stakeholders
Coordination Mechanism (MGOS-CM) Terms of Reference.**
(cited 2023 December 8). Available from: [https://sustainable
development.un.org/content/documents/27114MGoS_TO
R18_Dec_2020.pdf](https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/27114MGoS_TO
R18_Dec_2020.pdf)

ความยั่งยืนของการพัฒนา = ความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์